

Sandbergin talo
A-rapun porrashuoneen
dokumentointi

Miia Hinnerichsen
Pirkanmaan maakuntamuseo
2014

Sandbergin talo

A-rapun porrashuoneen dokumentointi

Miia Hinnerichsen
Pirkanmaan maakuntamuseo
2014

Etu- ja takakannen kuvat: Sandbergin talon A-rapun porrashuone.
Kannen yleiskuva ja takakansi Reetta Tervakangas, Tampereen museot 2014. Kannen yksityiskohtakuvat Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Sandbergin talo – A-rapun porrashuoneen dokumentointi 2014

Johdanto	1
1 Sandbergin talo ja A-rapun porrashuone - Dokumentoinnin tulokset.....	5
Historia	5
Sandbergin talo - kiinteistö ja rakennus	8
Sandbergin talon A-rapun porrashuone - Rakenne ja kiinteä sisustus	10
Sandbergin talon porrashuoneen maalaukset.....	15
Porrashuoneen väritys.....	22
Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen vauriot	23
2 Vertailukohteet: muita maalauksin koristeluja rakennuksia	28
3 Yhteenveto, arvot ja toimenpidesuosituksset	47

Lähteet ja kirjallisuus

Liitteet

Liite 1 Sandbergin talon kolmas osa Aleksis Kiven kadun varteen, pohjapiirustukset 1896 arkkitehti F.L. Calonius

Liite 2 Sandbergin talon kiinteistö- ja rakennustiedot

Liite 3 Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen nykytilan pohjapiirroksset ja sisätilan pintojen koodit

Liite 4 Sandbergin talo, A-rapun porrashuone – Sisätilan pintakortit – Seinät, lattia ja katot

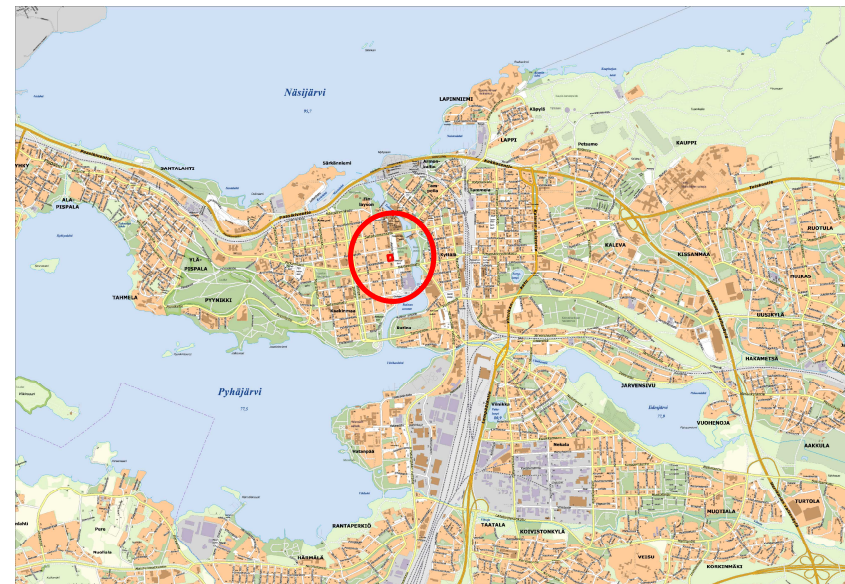

Johdanto

Tampereen ydinkeskustassa, Keskustorin länsilaidalla sijaitsevaan ns. Kymppikortteliin on tekeillä asemakaavan muutos. Käynnistyneen asemakaavatyön pohjaksi on laadittu kortteliselvitys (Kymppikortteli 2014) sekä yksityiskohtaisemmat tontikohtaiset rakennushistoriaselvitykset (Sandbergin eli Kekäleen talo 2014 ja Pantin talo 2014). Selvitysten perusteella Pirkanmaan maakuntamuseon huomio kohdistui Sandbergin talon A-rapun porrashuoneeseen.

Sandbergin talon Aleksis Kiven kadun puoleinen osa on valmistunut 1897 ja sen kauttaaltaan maalauksin koristeltu A-rapun porrashuone on säilynyt pääosin alkuperäisasussaan. Porrashuoneella katsotaan mahdollisesti olevan jopa valtakunnallista rakennushistoriallista merkitystä. Tilan arvojen säilyminen tulisi turvata joko asemakaavalla tai lailla rakennusperinnön suojelemisesta (Suomen laki 498/2010).

Suojelun tulee perustua riittäviin selvityksiin, mistä johtuen A-rapun porrashuoneen tapauksessa katsottiin tarvittavan tavanomaista asemakaavatasoista rakennusinventointia tai rakennushistoriaselvitystä perusteellisempaa taustaselvitystä. Selvityksen muodoksi valikoitui porrashuoneen dokumentointi, eli kuvallinen ja sanallinen kuvaus portaikosta, sen ominaispiirteistä ja kulttuurihistoriallisista arvoista.

Sandbergin talon sijainti on merkitty karttaan punaisella.
Kartta: Tampereen kaupunki, osoitekartta.

Pirkanmaan maakuntamuseo päätyi tekemään Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen dokumentoinnin, koska maakunnan kulttuuriympäristön inventoinnin, dokumentoinnin sekä niiden kehittämisen on määritelty kuuluvat Maakuntamuseopalveluiden vastuulle ja tehtäväksi. Em. tehtävien hyvä hoitaminen vaatii asiantuntemusta, jota saadaan erityisesti uusien kenttätutkimusten kautta.

Dokumentointi toteutettiin soveltuvin osin Museoviraston rakennushistorian osaston laatiman Talon tarinat – Rakennushistorian selvitysoppaan mukaisesti (Talon tarinat 2010).

Dokumentointityön teki marras-joulukuussa 2014 tutkija Miia Hinnerichsen ja työn ohjaajana maakuntamuseolla toimi rakennustutkija Hannele Kuitunen. Kohteen valokuvaamisessa tehtiin yhteistyötä Tampereen museoiden kuva-arkiston kanssa. Kuvasuhteiltaan haastavasta valokuvadokumentoinnista vastasi kuva-arkiston valokuvaaja Reetta Tervakangas.

Dokumentointityöhön kuuluivat esiselvitykset, arkistotyöskentely, maastokäynnit kohteessa sekä raportointi. Inventoinnin lähdemateriaalina käytettiin kirjallisuutta, selvityksiä, kartta-aineistoja, valokuvia, Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkiston rakennus- ja muutoslupapaperroksia sekä haastattelutietoja. Kirjalli-

suudesta erityisen hyödyllisiksi osoittautuivat Marjatta Leskisen lisenssiaatintyö *Vuosisadan vaihteen asuinkerrostalojen porrashuoneet Tampereen kaupungin identiteetin heijastajana* sekä Helsingin kaupunginmuseon julkaisema *Porrashuoneet* (Leskinen 1992; Porrashuoneet 2012).

Maastokäynneillä porrashuoneen pinnat valokuvattiin ja tehtiin muistiinpanot muun muassa kiinteästä sisustuksesta, varusteista, pintojen materiaaleista, väreistä ja vaurioista. Dokumentointia varten porrashuoneen sisätilan pinnat koodattiin (ks. liite 3).

Sandbergin talon porrashuoneen säilyneisyyden, tyypillisyyden sekä paikallisen, maakunnallisen tai valtakunnallisen merkityksen arvioimiseksi kohdetta vertailtiin muihin aikakauden rakennuksiin sekä kirjallisuuden että maastokäyntien avulla.

Dokumentoinnin tulokset on koottu tähän yhteenvetoraporttiin, joka sisältää tavanomaisen raporttitekstin ja kuvien lisäksi yksityiskohtaiset sisätilan pintakortit (ks. liite 4).

Dokumentointiaineisto on tallennettu Tampereen museoiden Siiritietojärjestelmään. Siiri on tietopankki, jonne tallennetaan valokuvia sekä tietoa esineistä ja maakunnan kulttuuriympäristöstä <http://siiri.tampere.fi/>. Originaaliaineistoa säilytetään Pirkanmaan

maakuntamuseon arkistossa. Yhteenvetoraportista on toimitettu kopiot Tampereen kaupungin asemakaavoitukseen sekä kiinteistön omistajalle.

Kaikki dokumentoinnin tuloksena syntyneet aineistot tallennusmuotoineen ja säilytyspaikkoineen on koottu seuraavan sivun taulukkoon.

Dokumentointityön aikana otettujen värivalokuvien oikeudet omistaa Tampereen museot. Kuvan yhteydessä on mainittu kuvaajan nimi tai nimikirjaimet: Miia Hinnerichsen MH tai Reetta Tervakangas RT. Muu kuvaaja tai oikeuden omistaja on mainittu kuvan yhteydessä. Karttojen oikeudet on mainittu kuvateksteissä.

Dokumentointityön ensisijainen tarkoitus on luoda kokonaiskuva Sandbergin talon A-rapun porrashuoneesta, sen kulttuurihistoriallisista arvoista ja ominaispiirteistä. Toinen lähes yhtä tärkeä päämäärä on dokumentoida ja tallentaa porrashuoneen nykytila sekä sanallisessa että kuvallisessa muodossa. Dokumentointityön toivotaan myös toimivan pohjana porrashuoneen suojelua ja tulevia kunnostus- tai konservointitoimia suunniteltaessa.

Yleiskuva Sandbergin talon A-rapun porrashuoneesta. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen dokumentoinnin tuloksena syntyneet aineistot, tallennusmuoto ja säilytyspaikka

Aineiston kuvaus	Sähköisen aineiston tallennusmuoto ja tallennuspaikka	Fyysisen aineiston kuvaus ja säilytyspaikka
Yhteenvetoraportti 2014	PDF-tiedosto: - Siiri tietokanta, http://siiri.tampere.fi/ MS Word ja PDF-tiedostot: - CD/DVD-levy, Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto	Kierreselkäinen vaaka-A4-raportti, 52 s. + liitteet: - Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto
Kenttätöiden yhteydessä käsin kirjoitetut ja piirretyt muistiinpanot	-	paperiarkkeja arkistokansiossa - Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto
Kenttätöiden yhteydessä otetut muistiinpanovalokuvat, Miia Hinnerichsen	JPG-kuvatiedostot: - CD/DVD-levy, Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto - osittain myös Siiri tietokanta, diaarionumero KYY 148; alanumerot 1 - 96	Käytetty osin raportin kuvituksena
Dokumentointivalokuvat, Reetta Tervakangas	JPG-kuvatiedostot: - Siiri tietokanta, diaarionumero 1130; alanumerot 2475 – 2538 - CD/DVD-levy, Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto	Käytetty osin raportin kuvituksena

1 Sandbergin talo ja A-rapun porrashuone - Dokumentoinnin tulokset

Historia

Sandbergin talon historia on selvitetty yksityiskohtaisesti mm. Aulis Holmalan teoksessa Keskustorin kiinteistöt sekä Arkkitehtitoimisto Lasse Kosusen rakennushistoriaselvityksessä, mistä johtuen tähän on tiivistetty vain pääkohdat talon monivaiheisesta historiasta (Holmala 2010; Sandbergin eli Kekäleen talo 2014).

Tampereen ensimmäisen kolmikerroksisen kivirakenteisen asuin- ja liikerakennuksen Aleksis Kiven kadun ja Kauppakadun kulmaan rakennutti juuriltaan skotlantilainen apteekkari Thomas Wilhelm Clayhills (1844 - 1908). Rakennus valmistui kolmessa vaiheessa vuosina 1882 - 1897. Kaikkien osien suunnittelijana toimi kaupunginarkkitehti Frans Ludvig Calonius (1833 - 1903).

Rakennuksen ensimmäisen 1882 valmistuneen kulmaosan alin kerros oli liiketilaa, ja kaksi ylemmää kerrosta oli tarkoitettu asumiseen. Asuntoja oli molemmissa kerroksissa kaksi.

Rakennusta laajennettiin ensimmäisen kerran 1891-92 jatkamalla kulmarakennusta kolmikerroksisella rakennusosalla Kauppakadun suuntaisesti sekä rakentamalla sisäpihalle matalampi kivirakenteinen pihasiipi.

Raatihuoneen oikealla puolella Sandbergin talon ensimmäinen 1882 valmistunut osa. Myöhemmin rakennettujen osien kohdalla näkyy vielä matalat puutalot. Kuva: Tampereen museoiden kuva-arkisto.

Viimeinen, kolmas rakennusvaihe valmistui 1897. Silloin rakennettiin Aleksis Kiven kadun suuntainen kolmikerroksinen rakennusosa ja täydennettiin sisäpihasiiven pohjoista osaa kellarilla sekä kolmannella kerroksella, johon tuli asunto.

Sandbergin talo on saanut nimensä siinä pitkään toimineen rautakaupan mukaan. Heti Clayhillsin kivirakennuksen ensimmäisen osan valmistuttua 1882 rautakauppias Wilhelm Sandberg (1843 - 1887) muutti Kauppakatu 6:ssa sijainneen liikkeensä sinne suurempiin toimitiloihin ja lähemmäs Keskustoria. Kauppiaan kuoltua liiketoimintaa jatkettiin Sandbergin nimellä ensin hänen leskensä Berthan toimesta ja vuodesta 1897 Rudolf Winterin omistuksessa. 1962 rautakauppa siirtyi Oy Telko Ab:n omistukseen. Sandbergin rautakaupan toiminta jatkui talossa aina vuoteen 1976 asti. Nykyisin rakennuksen omistaa Muotitalo Kekäle Oy, jonka vaateliike on toiminut talossa vuodesta 1977 (Sandbergin eli Kekäleen talo 2014).

Aleksis Kiven kadun suuntaisen kivirakenteisen, uusrenessanssityylisen rakennusosan ensimmäinen kerros oli liiketilaa ja kaksi muuta asuinhuoneistoja. Asuinkerroksissa oli kummassakin yksi asunto ja niissä Keskustorille antavat parvekkeet. Sisäänkäynti liikehuoneistoon oli Aleksis Kiven kadulta rakennusosan keskeltä. Sisäpihan puolelta oli käynti kellariin ja ns. keittiöportaan kautta

molempiin asuntoihin. Tutkimuksen kohteena oleva pääporras sijoittui rakennuksen pohjoispäättyyn (ks. Liite 1 Sandbergin talon kolmas osa, pohjapiirrokset 1897).

Sandbergin talo idästä, keskustorilta nähtynä. Kuvassa näkyvät vielä kulmassa ja keskustorin puolella olevat parvekkeet. Kuva: Hannu Rantakallio, Tampereen museoiden kuva-arkisto 1928.

Sandbergin taloon on tehty vuosien kuluessa lukuisia erilaisia muutoksia, joista näkyvimmit ovat liiketilojen näyteikkunamuutok-

set, mutta nykyisin A-rappuna tunnettu pohjoispäädyn porrashuone on säilynyt erinomaisesti alkuperäisasussaan.

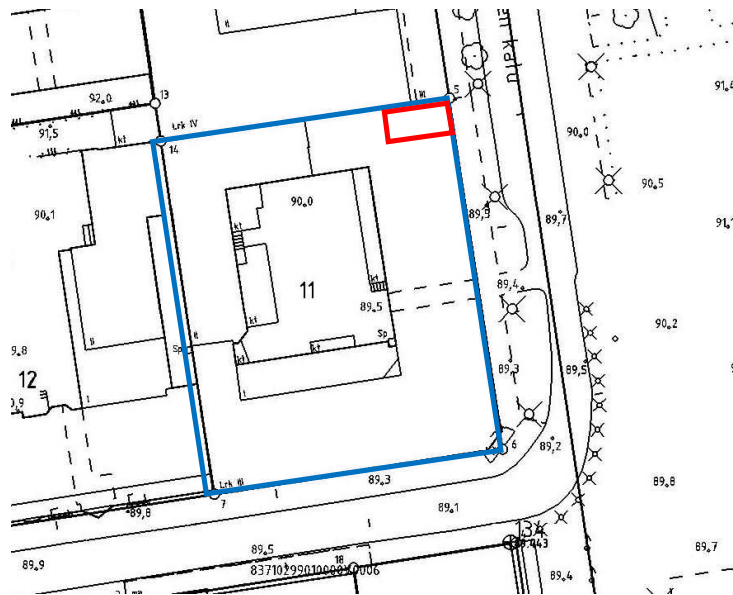
Sandbergin talon kolmas 1897 valmistunut Aleksis Kiven kadun varren rakennusosa idästä. Kuva: Tampereen museoiden kuva-arkisto 1907 – 09.

Sandbergin talon kolmas 1897 valmistunut Aleksis Kiven kadun varren rakennusosa koillisesta. Kuva: E.M. Staff, Tampereen museoiden kuva-arkisto 1962.

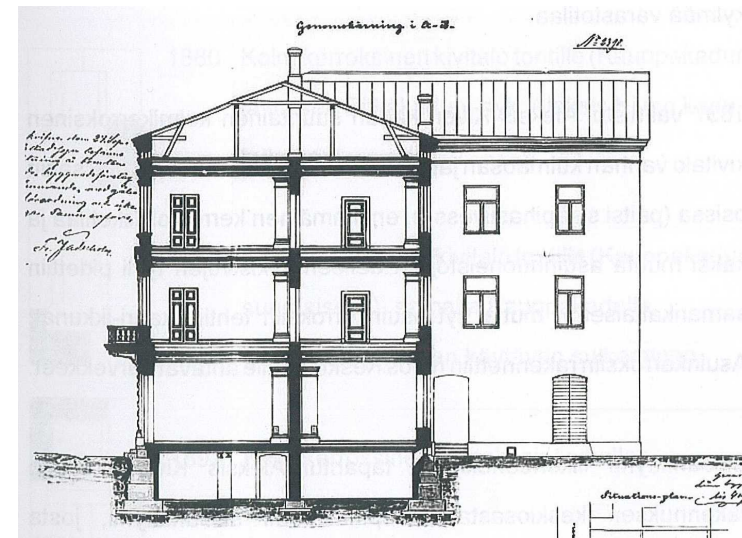
Sandbergin talo - kiinteistö ja rakennus

Sandbergin talon tontti on tavanomainen kaupungin ruutukaava-alueen nelikulmainen tiiviisti rakennettu tontti. Rakennusten keskelle jää pieni sisäpiha, jonne on kulku porttikäytävästä Aleksanterinkadulta.

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen sijainti on merkitty karttaan punaisella ja kiinteistön raja sinisellä. Kartta: Tampereen kaupunki, kantakartta.

Sandbergin talo on 1800-luvun lopulle tyypillinen kolmikerroksinen kerrostalo, jossa oli alkujaan liiketiloja alimmassa kerroksessa ja asuntoja kahdessa ylimmässä kerroksessa. Lisäksi talossa oli kellari ja vintti, joissa oli säilytystiloja.

Sandbergin talon Kauppakadun puoleisen osan leikkaus vuodelta 1890. Kuva: Tampereen kaupunki, rakennusvalvonnan arkisto.

Rakennus on perustettu luonnonkiviharkoille. Runko on murattu tiilestä ja julkisivuissa on sileä rappaus sekä runsaasti erilaisia

kipsikoristeita, kuten pilastereita ja harkkolistoituksia. Julkisivujen pinta on sileäksi rapattu ja maalattu kellertäväksi. Satulamallisella katolla on saumapeltikate.

Huoneistoissa on ollut uunilämmitys, joka on myöhemmin korvattu höyrypattereilla ja sittemmin modernilla vesikiertoisella keskuslämmityksellä. Kiinteistön ja rakennuksen tiedot on tiivistetty liitteeseen 2: Sandbergin talon kiinteistö- ja rakennustiedot.

Sandbergin talon A-rapun porrashuone - Rakenne ja kiinteä sisustus

Sandbergin talon A-rapun porrashuone sijaitsee rakennuksen pohjoispäädyssä. Nykytila, itäsivu: Tampereen kaupunki, rakennusvalvonnan arkisto.

Sisäänkäynti kolmikerroksisen Sandbergin talon A-rapun porrashuoneeseen on suoraan Aleksis Kiven kadulta. Pääovi on mahdollisesti alkuperäinen peilipintainen puupariovi, jonka ylimpiin peileihin on vaihdettu läpinäkymätön rautalankalasi.

Sisäänkäynti Sandbergin talon A-rappuun Aleksis Kiven kadulta. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Porrashuone on suorakulmainen. Sen kaksivartinen U-mallinen avoportaikko on 1800-luvun lopulle tyypillinen näyttävä pääporras, jonka ylin kerros on hallimaisen avara. Porrastasanteita kannatte-

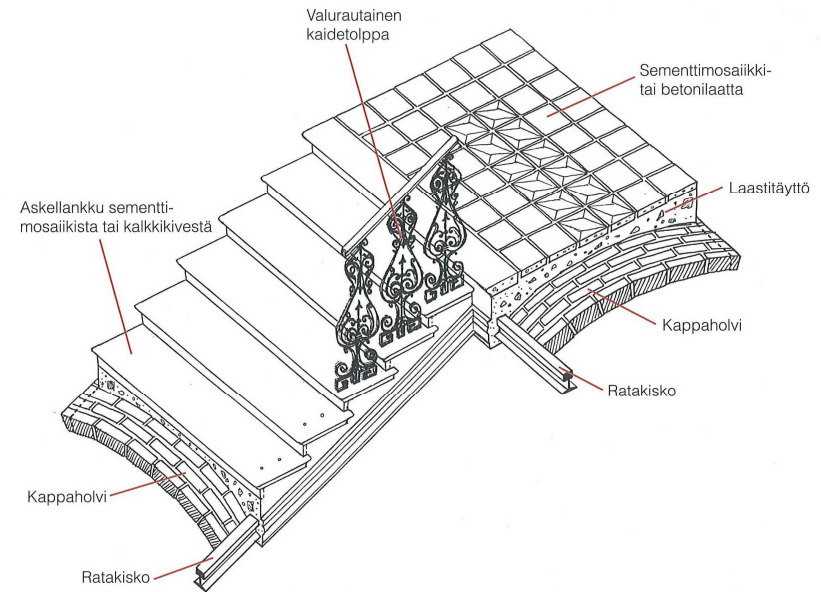

levat pilasterit, joissa on kompositakapiteelit ja porrashuoneen kattoa koristekonsolit.

Ajan kerrostaloille tyypillistä on ollut porrashuoneiden välinen hierarkia, joka on mitä ilmeisimmin perua sääty-yhteiskunnan ajalta. Pääporras on rakennuksen paraattisäänkäynti, jota ovat käyttäneet vain talon varakkaat ylempien kerrosten asukkaat ja heidän vieraansa. Sandbergin talon A-rapussa asuivat sen valmistumisen jälkeen talon rakennuttaja apteekkari Thomas Clayhills ja Sandbergin rautakaupan uusi omistaja kauppias Rudolf Winter. Palvelusväen sekä erilaisten huoltotoimintojen käytössä on ollut kapeampi ja vaatimattomammin koristeltu tai kokonaan koristelematon ns. keittiöportaikko. Liiketiloihin on kuljettu suoraan kadulta. (Leskinen 1992).

Pääportaan on ajateltu viestivän rakennuttajansa ja asukkaittensa varallisuudesta. Sen on myös ajateltu luovan asukkaille tärkeän, puutarhaan verrattavissa olevan kauniin tilan, jollainen kaupunkiasunnon asukkaalta muuten olisi puuttunut (Leskinen 1992).

Sandbergin talon A-rapun rakenne on niin ikään ajalle tyypillinen; porrassyöksyt ja tasanteet on muurattu rataakiskojen ja porrashuoneen seinien varaan. Tasanteiden alapinnat on holvattu, mutta porrassyöksyjen alapinnat ovat suorat.

Ratakiskojen ja porrashuoneen seinien varaan muuratun 1890-luvun pääportaan rakenne. Kuvasta poiketen Sandbergin talon A-rapun porrassyöksyjen alapinnat ovat suorat, eivätkä holvatut. Kuva teoksesta: Kerrostalot, 1880-1940; Rakennustieto. 2002.

Portaat ovat harmaata mosaiikkibetonilaattaa. Askelmien reunat on kauniisti profiloitu. Porraskaide koostuu koristeellisista valurautatolpista ja profiloidusta puukäsijohteesta, tasanteilla on koristeelliset valurautatolpat.

Yleiskuva Sandbergin talon A-rapun porrashuoneesta. Kuva: Miia Hinrichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Kerros- ja välitasanteet ovat suorakaiteen muotoiset. Tasanteilla on mattoa imitoiva geometrisesti kuvioitu mosaiikkibetonilaatta-

Pirkanmaan maakuntamuseo

kenttä kehyslaattoineen sekä profiloitunut, seinien alaosien tapaan marmoroidut puiset jalkalistat.

A-rapun porrashuoneen lattialistat ovat puuta, profiloitunut ja seinien alaosan tapaan marmoroiden maalattut. Piirros ja valokuva MH.

Kadun puolelle sijoittuvilla lepotasanteilla on ikkunat, kerrostasanteilla käyntiovi liiketiloihin. Alimman kerrostasanteen liiketiloihin vievä ovi on viilupintainen, 1960-lukulainen. Se ei ole käytössä, vaan levytetty umpeen liiketilan puolelta. Kahden ylemmän tasanteen liiketiloihin vievät ovet ovat uudempia, lasiaukkoisia alumiiniovina. Alimmalla kerrostasanteella on alkujaan ollut myös ikkuna sisäpihalle ja kahdella ylemmällä kerrostasanteella pariovet ja ovenpäällisikkunat parvekkeelle. Ikkuna- ja oviaukot on suljettu levyttämällä viimeistään 1980-luvulla Kelan talon rakentamisen

yhteydessä, kun korkea tontinrajaan kiinni rakennettu uudisrakennus on sulkenut parvekkeiden näkymän.

Pilasterien päitä koristavat kompositakapiteelit, joiden yksityiskohtia on korostettu vihreällä ja kullanhohtoisella maalilla. RT

A-rapun pinnat dokumentoitiin yksityiskohtaisesti. Pinnat koodattiin, jotta ne olisivat selkeästi yksilöitävissä. Pohjakuviin merkityt koodit löytyvät liitteestä 3. Porrashuoneen pintoja ja kiinteää sisustusta (mm. ovet ja ikkunat) koskevat tiedot on koottu yksityiskohtaisille sisätilan pintakorteille, jotka muodostavat liitteen 4.

Porrashuoneen maalauksia, väritystä ja vaurioita puolestaan käsitellään tarkemmin edempänä seuraavissa alaluvuissa.

Porrashuoneen valaisimina on yksinkertaiset seinille kiinnitetyt loisteputkivalaisimet. Kaikki sähköt on vedetty pinta-asennuksina. RT

Sandbergin talon A-rapun kiinteä sisustus on osin alkuperäistä, osin vanhan mallin mukaan uusittua ja osin modernia. Ovet ovat liiketiloihin vieviä ovia lukuun ottamatta alkuperäisiä, joskin ulko-ovi on saatettu uusia vanhan mallin mukaan. Ikkunat ovat alkuperäisiä tai vanhan mallin mukaan uusittuja. Ikkunoissa ja parvekkeille vievissä ovissa on säilynyt myös heloitus, mm. koristeelliset espanjoletit.

Porrashuoneen valaistus on uusittu useamman kerran useista erikikäisistä sähkövedoista ja niistä jääneistä jäljistä päätellen. Valaistuksena on nyt tilan ilmeeseen sopimattomat, joskin melko huomaamattomat, seinille kiinnitetyt loisteputkivalaisimet. Alimmassa kerroksessa, eteistilassa on ollut höyrypatterit, jotka on korvattu moderneilla vesikiertoisilla levypattereilla.

Eteistilassa on seinälle kiinnitetyt modernit levypatterit. RT

Sandbergin talon porrashuoneen maalaukset

A-rapun porrashuoneen seinä- ja kattopinnat on koristeltu rikkaasti maalauksin. Maalauskoristelu vaikuttaa kauttaaltaan alkuperäiseltä. Seinäpinnat on jäsennetty aikakauden tapaan alaosan marmorointiin ja yläosan jaettuihin peilikenttiin, joita kehystävät profiloituneet listoitukset ja kasviaiheiset ornamentit. Ylä- ja alaosien välissä kulkee kerroslista.

Tasanteiden kattopinnat ja porrassyöksyjen alapinnat on kehystetty profiloinein ja koristettu siroin groteskimaalauksin. Groteski tarkoittaa rumaa, irvokasta, naurettavaa ja luonnottomasti liioiteltua. Se on myös taidehistorian termi, jolla viitataan koristeaiheisiin, joissa esiintyy symmetrisesti ihmishahmoja, eläimiä, sekasikiöitä, köynnöksiä, kukkia, hedelmiä ja arkkitehtonisia elementtejä. Groteskityyli syntyi antiikin Roomassa ja tuli suosituksi Euroopassa renessanssin aikana sekä uudelleen 1800-luvun lopussa historismin, erityisesti uusrenessanssin myötä (Ars 1989).

Porrashuoneen sileä kattopinta on jaettu profiloituihin kehyksiin osiin, joita koristavat rosetit, ornamenttikuviot sekä enkeli- ja kasviaiheiset maalaukset.

Maalauksen yksityiskohtia on kuvattu seuraavien sivujen kuvissa.

Seinien yläosien peilikentissä on hieman varioiden käytetty kasviaiheistä ornamenttikuvioita. RT

Peilikentän ornamentin maalausjälki kertoo, että kuvio on tehty osin sablonilla tuputtamalla, osin vapaalla kädellä siveltimellä. MH

Seinäpintojen alaosissa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat nelikulmaiset peilikentät. MH

Pilasterien kukka-aiheet on maalattu vapaalla kädellä. Vaaleiden, hieman vihertävien kukkien tausta on kullanhohtoinen. RT

Porrassyöksyjen tasaisilla alapinnoilla on sirosti maalattuja groteskihahmoja (yläosa). RT

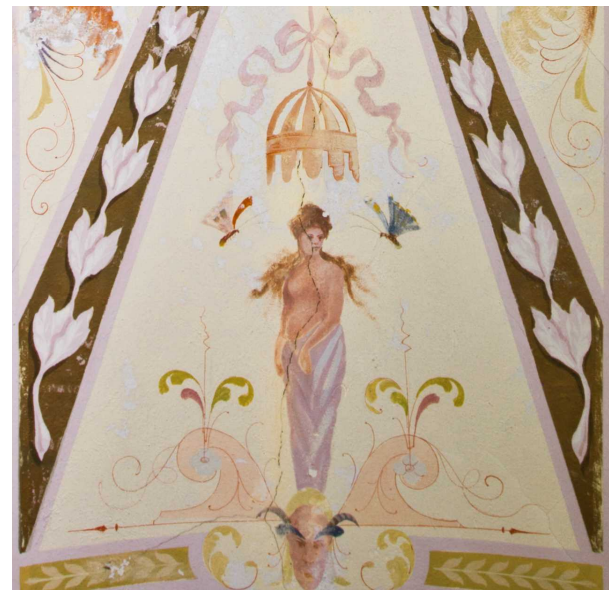
Porrassyöksyjen tasaisilla alapinnoilla on sirosti maalattuja groteskihahmoja (alaosa). RT

Porrassyöksyjen alapinnan ulkonevassa sisäreunassa (kuvan alareunassa) kapea yksinkertainen palmikkonauha. RT

Kattopintojen maalausenttiä reunustaa sinivalkoinen juokseva koirra-ornamentti, jossa kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset, kultaisten kukka-aiheiden koristamat neliöt. Pilastereiden välissä (kuvan yläreunassa) on sablonilla maalattu leveä punasävyinen ruusu-kepalmikko -ornamentti. RT

Tasanteiden holvatuissa kattopinnoissa on molemmissa päädyissä kuvattuna naishahmo, perhosia ja naisen jaloissa paholaisaiheinen naamio. RT

Tasanteiden holvattujen kattopintojen keskiosassa, groteskihahmojen ympäröimänä on pyöreä, lehvänauhan ympäröimä, vihreäpohjainen kenttä, jossa jokaisessa kerroksessa on palmunlehvän lisäksi omat kuva-aiheensa. Ensimmäisen porrastasanteen katossa (kattopinta K3) aiheena on kauppiaan ammattiin liittyviä symboleja: kirjepaperi, kirjekuori, mustepullo ja sulkakynä. RT

Ensimmäisen lepotasanteen katossa (kattopinta K5) aiheena on arkkitehdin ammattiin liittyviä symboleja: harppi, mittoja ja rakennuspiirustuksia. RT

Toisen kerrostasanteen katossa (kattopinta K7) aiheena on apteekkarin ammattiin liittyviä symboleita: malja, käärme, astia ja kirjoituspaperi. RT

Porrashuoneen katossa on leikkiteleviä puttolapsia; toinen tavoittelee perhosta, toinen soittaa luuttua. Luutunsoittajan kaksoisolento löytyy helsinkiläisen Satamakatu 2:n porrashuoneen katosta (ks. edempänä sivu 46). MH

Porrashuoneen katossa on myös kukilla täytettyä runsauden sarvea pitelevä naishahmo, kenties hengetär jonka seurana jousta ja nuolikoteloä kantava lapsi. MH

Katon keskimmaisessä maalausentässä on siniharmaa soitua kantava enkelihahmo. MH

Tasanteiden holvattujen kattopintojen keskiosissa on pyöreät, lehvänauhan ympäröimät, vihreäpohjaiset kentät, jossa jokaisessa kerroksessa on erilainen kuva-aihe. Aiheet liittyvät kauppiaan, apteekkarin ja arkkitehdin ammatteihin. Symbolit viittanevat talon rakennuttajaan apteekkari Clayhillsiin ja rautakauppias Winteriin (porrashuonetta rakennettaessa kauppias Sandberg oli jo edesmennyt). Kolmas maalaus kentistä saattaa olla omistettu talon kaikki kolme rakennusvaihetta 1882-1896 suunnitelleelle arkkitehti Caloniukselle.

Porrashuoneiden kattomaalaukset ovat jatkumoa antiikin seinämaalauksille. Jo antiikin aikana pyrittiin muokkaamaan todellista arkkitehtonista tilaa illusionistisin katto- ja seinämaalauksin. Kattomaalaus huipentui usein keskiosan aiheeseen, jossa on ikään kuin taivaaseen avautuva pyöreä aukko (Porrashuoneet 2012). Tämä on nähtävissä myös Sandbergin talon porrashuoneen taitavasaiheisessa kattomaalauksessa.

Sandbergin talon maalaukset on tehty osin sablonilla tuputtamalla, osin vapaalla kädellä, siveltimellä maalaten. Eri osien maalaamiseen on ilmeisesti käytetty eri maaleja: seinien yläosat ja katot on todennäköisesti maalattu himmeään mattapintaisilla liimamalleilla ja kulukselle alttiit alaosien marmoroinnit hieman kiiltävämmällä öljymaalilla.

Vaikka tasanteiden kattopintojen ja porrassyöksyjen alapintojen maalauksissa toistuvat sama aiheet ja ne vaikuttavat identtisiltä, on niiden yksityiskohdissa kuitenkin lähemmin tarkasteltuna nähtävissä pieniä eroja. Erot saattavat selittyä sillä, että maalareita on ollut useita ja kukin on saanut toteuttaa maalausaiheen hieman varioiden.

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen maalausten tekijäksi on monessa yhteydessä arveltu helsinkiläistä Salomo Wuorion maalausliikettä. Salomo Wuorio (1857 - 1938; sukunimi vuoteen 1876 Backberg) oli suomalainen koristemaalari, maalausliikkeen johtaja ja teollisuusneuvos. Hän aloitti maalarin uransa 12-vuotiaana pestautumalla oppipojaksi helsinkiläisen maalarimestari Kyrklundin liikkeeseen. 20-vuotiaana hänet hyväksyttiin kisälliksi ja 1881 hän muutti Tukholmaan ja pääsi töihin teatterilavasteisiin erikoistuneen koristemaalari Carl Grabowin ateljeeseen. Palattuaan Suomeen Wuorio oli 1887– 1889 työnjohtajana turkulaisen maalari-mestari Samuel Koskisen liikkeessä ja osallistui tällöin mm. Tampereen raatihuoneen koristelutyöhön. Wuorio perusti oman maalausliikkeen Helsinkiin tammikuussa 1890. Maalausliikkeestä tuli nopeasti yksi Suomen johtavia alan yrityksiä (Tarjanne 2007).

Sandbergin talon koristemaalauksia ei ole signeerattu, mikä oli hyvin tavallista tuon ajan seinämaalauksille. Myöskään muuta kir-

jallista lähdettä, joka vahvistaisi maalariksi Wuorion maalausliikkeen, ei tutkimuksen kuluessa löytynyt. Asian varmistamiseksi lähdettä voisi etsiä Kekäleen arkistosta sekä Tampereen kaupungin arkistosta, mutta koska Wuorion liikkeen jäämistöistäkään ei ole asialle löytynyt varmistusta, asia jäänee selvittämättä.

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen kattoa kannattelevat koristeconsolit. Maalaukset ovat herkin pastellisävyisiä ja enkeliaiheisia. RT

Porrashuoneen väritys

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen seinämaalausten väritys määriteltiin suuntaa antavasti Tikkurilan julkaiseman Thorvald Lindqvistin perinnevärit -värikartan avulla. Kartan värimallit on tarkoitettu saneerattavien ja restauroitavien rakennusten sisämaalaukseen; seiniin, kattoihin ja kalusteisiin (Värikartta; Tikkurila, Thorvald Lindqvistin perinnevärit). Määrittäminen tehtiin porrashuoneessa vertailemalla silmämääräisesti värilastuja pintojen väriytykseen. Seinäpinnat ovat paikoin erittäin likaiset, joten alkuperäiset värit saattavat olla hieman vaaleampia.

Taustaväri, puuteri, 118X

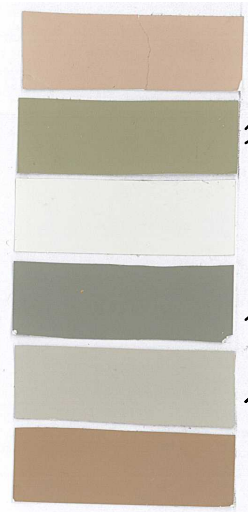
Peilikentät ja kerroslista, vihreä, 232X

Ornamenttikuvio, munankuori, 133B

Ohut kehysraita, harmaa, 004X

Peilikentän kehyslista ja pilasteri, 001X

Peilikentät 3 krs., ruskea, 141X

Sandbergin talon seinäpintojen väritys.

Kuva: Reetta Tervakangas, Tampereen museot 2014.

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen vauriot

Porrashuoneen pinnat ovat vuosien kuluessa likaantuneet ja vaurioituneet. Pinnoilla näkyy likaa, pölyä, kulumaa, käytön jälkiä, vesivaurioita sekä murtumia ja hiushalkeamia. Pirkanmaan maakuntamuseon perinnerakennusmestari tutustui kohteeseen yhdessä tutkijan kanssa 2.12.2014. Porrashuone käytiin läpi silmämääräisesti. Ainoana työvälineenä käytettiin lisävalaistusta.

Vakavimmat vauriot ovat A-rapun porrashuoneen kerrostasanteissa ja erityisesti ensimmäisen kerroksen seinissä näkyvät selvät murtumat, jotka perinnerakennusmestari Tapani Koirasen mukaan ovat todennäköisesti syntyneet perustusten liikkumisesta. Vauriot ovat ilmeisesti syntyneet 1979 pohjoispuolisen naapuritontin Kelan talon rakennustöiden yhteydessä. Sandbergin talon Aleksis Kiven puoleisen sivun perustuksia on tuolloin jouduttu paaluttamaan. Perustusten liikkuminen on voinut aiheutua joko paaluttamisesta tai viereisen tontin perustustöiden räjäytyksistä (Koiranen 2014, Sandbergin eli Kekäleen talo 2014).

A-rapun vaurioiden korjaaminen edellyttäisi perustusten tarkistamista ja tarvittaessa tukemista, jotta voidaan varmistua, että liikkumista ei enää tapahdu. Tämän jälkeen sisäpintojen vauriot voidaan korjata (Koiranen 2014).

Porrashuoneen kerrostasanteilla näkyy vesivaurioita. Ne lienevät syntyneen seinän takana olevilta parvekkeilta valuneista sadeveesistä. Parvekkeet on sittemmin poistettu käytöstä ja aukko katettu valokatteella. Vaurioiden laajeneminen näyttäisi pysähtyneen.

Porrashuone on ilmeisesti myös kärsinyt voimakkaista lämpötilan vaihteluista, sillä seinäpintaa kevyesti koputtaessa kuuluu onttöäni, mikä kertoo rappauspinnan olevan paikoitellen irti tiilirungosta. Näin on etenkin ensimmäisessä kerroksessa, paikoin myös toisessa ja kolmannessa kerroksessa. Maalausten säilyminen edellyttäisi rappauspintojen kiinnittämistä (Koiranen 2014).

Porrashuoneen sisäpinnat tulisi myös puhdistaa varovaisesti. Puhdistustyö, kuten myös vaurioiden korjaus ja rappausten kiinnitys, tulee antaa rakennuskonservaattorin tai muun ammattilaisen tehtäväksi. Maalauspinna on hyvin herkkä, sillä ainakin seinäpintojen yläosat ja kattomaalaukset on ilmeisesti tehty ajan tavan mukaan liimamaaleilla, jotka eivät kestä kosteutta tai hankausta.

Tyypillisimmät A-rapun vauriot ovat:

- Maalipinnan krakeloituminen
- Seinäpintojen hiushalkeamat ja murtumat
- Kuluman aiheuttama maalipinnan vaurio
- Veden aiheuttama maalipinnan vaurio
- Kerroslistan tai maalauskenttiä ympäröivän profiloidun listan lohkeamat
- Porrasaskelman reunan lohkeama
- Käsijohteen kiinnitysten löystyminen

Seinä-, lattia- ja kattopintojen vaurioita on lisäksi kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä 4. Sisätilan pintakortit. Tyypillisimpiä vaurioita on kuvattu seuraavien sivujen kuvissa.

Porrashuoneen eteistilan kattomaalauksen (kattopinta K1) maalipinta on pääosin kadonnut, luonnosviivat näkyvät. RT

Käytön aiheuttamaa kulumaa seinäpinnan alaosassa sekä lohkeamia kerroslistassa (seinäpinta S2). RT

Tussisuttuja ja seinäpinnan krakeloitumista ensimmäisen kerroksen eteistilan seinäpinnalla (seinäpinta S2). RT

Vesivaurioita ensimmäisellä kerrostasanteella (seinäpinta S8 ja kattopinta K3). RT

Kosteuden aiheuttamia vaurioita ensimmäisen porrastasanteen katon (kattopinta K3) maalauspinnaassa. RT

Vesivauriota ensimmäisellä kerrostasanteella (seinäpinta S8). RT

Löystynyt ja kömpelösti korjattu käsijohteen kiinnitys. MH

Kerroslistan lohkeama ja seinän hiushalkeamia (seinäpinta S22). MH

Ilmeisesti perustan liikkumisesta seurannut rikkoutunut kapiteeli ja seinän hiushalkeamia (seinäpinta S3). MH

Ilmeisesti perustan liikkumisesta seurannut murtuma (seinäpinta S4) MH

Rappauspinnan vaurioita porraskelman ja seinän yhtymäkohdassa (seinäpinta S6). MH

Porraskelman etureunan lohkeama (lattiapinta L10). MH

Kerrostasanteen lattiapinnan halkeama (lattiapinta L9)

Hiushalkeamia ja kattolistan lohkeama (kattopinta K8). MH

2 Vertailukohteet: muita maalauksin koristeluja rakennuksia

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen harvinaisuuden tai tyyppillisyyden arvioimiseksi kohdetta vertailtiin muihin saman ikäisiin tamperelaisiin sekä muutamiin helsinkiläisiin rakennuksiin. Vertailukohteet valittiin saatavilla olevan aineiston perusteella. Lähteinä käytettiin Helsingin kaupunginmuseon 2009-2010 tekemää porrashuoneinventointia sekä Marjatta Leskisen 1992 hyväksyttyä lisensiaatintyötä Vuosisadan vaihteen asuinkerrostalojen porrashuoneet Tampereen kaupungin identiteetin heijastajana.

Kattavampi vertailu Suomen suurimpiin kaupunkeihin, joissa 1800-luvun lopussa rakennettiin Sandbergin talon kaltaisia asuin- ja liiketaloja tai muita maalauksikoristeluja kivirakennuksia, ei tämän työn puitteissa ollut mahdollista. Tamperelaiskohteiden vertailua tehtiin pääasiassa kirjallisuuden, mutta myös kohdekäyntien

avulla. Helsinkiläiskohteiden suhteen oli lyhyen hankeajan vuoksi tyydyttävä vertailuun pelkän kirjallisuuden avulla.

Vertailukohteet

	Nimi	Osoite	Rak. vuosi
1.	Tampereen raatihuone	Keskustori 10, Tampere	1890
2.	Idmanin huvila	Hatanpäänkatu 20, Tampere	1900
3.	Tullikamari	Tullikamarin aukio 2, Tampere	1901
4.	Finlaysonin pääkonttori	Finlaysoninkatu 4, Tampere	1895
5.	Finlaysonin pikkupalatsi	Hämeenpuisto 7, Tampere	1897
6.	Verkatehtaan pääkonttori	Verkatehtaankatu 2, Tampere	1896
7.	Satamakatu 7	Satamakatu 7, Tampere	1892
8.	Rautatieläisten talo	Hämeenkatu 2, Tampere	1897
9.	Selinin talo	Keskustori 5, Tampere	1886
10.	Ruuskasen talo	Hämeenkatu 14, Tampere	1892-1901
11.	Lönnotinkatu 3	Lönnotinkatu 3, Helsinki	1896
12.	Satamakatu 2	Satamakatu 2, Helsinki	1897

Tampereen raatihuone

Tampereen entinen raatihuone (osoite: Keskustori 10, Tampere), nykyinen edustustila valmistui 1890. Arkkitehti Georg Schreckin suunnittelema rakennus edustaa tyyliltään uusrenessanssia. Porrasanteen ja yläkerran upeasta maalauskoristelusta vastasi tuolloin turkulaisen S. Koskisen maalausliikkeessä työnjohtajana työskennellyt koristemaalari Salomo Wuorio (Järvelä 2007).

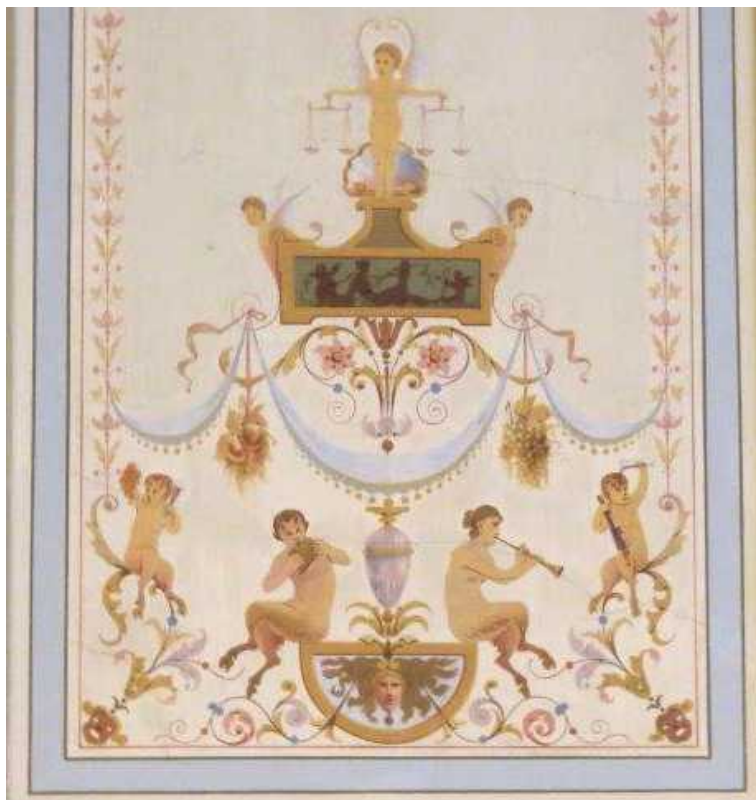
Tampereen raatihuone lännestä Keskustorilta kuvattuna. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Raatihuoneen maalausten aiheina olivat ihmis-, eläin- ja kasvi-aiheet, joissa näkyi antiikin ja renessanssin vaikutuksia. Monet Wuorion käyttämät hahmot, kuviot ja symbolit löytyvät jo Pompeijin seinämaalauksista. (Järvelä 2007).

Vaikka raatihuone rakennustyyppinä on täysin erilainen kuin Sandbergin talo, muistuttavat maalaukset, erityisesti juhlasalin kattomaalaukset, aiheiltaan, sommittelultaan, maalaustekniikaltaan ja osin myös väreilykseltään erittäin paljon Sandbergin talon porrashuoneen maalauksia.

Raatihuoneen yläkerran juhlasali. Kuva Tampereen kaupunki.

Yksityiskohta raatihuoneen juhlasalin groteskityylisestä kattomaalauksesta. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Idmanin huvila

Idmanin kansallisromanttinen huvila (osoite: Hatanpääkatu 20, Tampere) suunniteltiin vuonna 1898. Arkkitehtinä toimi Odert Sebastian Gripenberg. Huvilan rakennutti perheelleen yksityisasunnoksi pankinjohtaja Nils Idman (Idmanin huvila 2008).

Idmanin huvila koillisesta. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Huvilan sisätilojen alkuperäinen asu on lähes täysin kadonnut myöhemmin tehdyissä muutoksissa, mutta 2008 toisen kerroksen huoneista paljastui seinämaalauksia, jotka on todennäköisesti tehty rakennuksen valmistumisen loppuvaiheessa, noin vuonna 1900. Kukka-aiheiset seinän koristemaalaukset ovat käsin maalattuja, siroja ja tyyliltään enemmän eurooppalaiseen jugendiin kuin suomalaisen kansallisromanttiseen koristeluun viittaavia. Maalauksen tekijää ei tunneta, mutta ne eivät muistuta Sandbergin talon maalauksia.

Yksityiskohta Idmanin huvilan esiin otetuista seinämaalauksista. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Tullikamari

Tampereen tullikamari ja sen yhteydessä oleva yksikerroksinen pakkahuone (osoite: Tullikamarin aukio 2, Tampere) ovat valmistuneet vuonna 1901. Punatiilirakennusten suunnittelija oli raatihuoneenkin suunnitellut arkkitehti Georg Schreck.

Tampereen tullikamari luoteesta. Käynti maalauksin koristeltuun pääportaaseen on vasemmalta, rakennuksen pohjoispäädystä. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Tullikamari ja pakkahuone on kunnostettu uuteen käyttöön kulttuurin monitoimitilaksi 1980-luvun lopulla, mutta rakennuksen pohjoispäädyn pääportaan porrashuone on säilynyt osin alkuperäisessä asussaan. Seinien alaosat on marmoroitu ja katon keskiosassa on suuri kentaurien vetämillä rattailta istuvaa kreikkalaista kaupan jumala Hermestä tai roomalaista kaupan jumala Mercuriusta esittävä maalaus.

Tullikamarin porrashuoneen kattomaalaus. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Yleiskuva Tullikamarin porrashuoneesta. Porraskaiteiden kulmapilarit ovat samanlaiset kuin Sandbergin talossa. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Tampereen tullikamarin porrashuoneen kattomaalaus. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Tullikamarin porrashuoneen maalausten tekijä ei ole tiedossa, mutta kattomaalaus saattaisi tyylin ja värityksen perusteella olla Salomo Wuorion maalausliikkeen käsialaa.

Finlaysonin pääkonttori

Finlaysonin entinen pääkonttori (osoite: Finlaysoninkatu 4, Tampere) rakennettiin 1895, kun Plevnan tehdasrakennuksen toimitilat kävivät ahtaiksi. Rakennuksen suunnittelusta vastasivat rakennusinsinööri Josef Renggli ja arkkitehti Lambert Petterson (Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998).

Finlaysonin pääkonttorin pohjoissivu. Pääportaaseen kuljetaan keskimmäisestä ovesta. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Uusgotiikkaa edustavaa pääkonttorirakennusta on muutettu useista kohdista, mutta rakennuksen keskellä sijaitseva pääporras ala- ja yläuloineen on säilynyt hyvin. Pääportaan pinnat on entisoitu 1999. Maalausten restauroinnista vastasi Tuija Isosomppi (Nieminen 2014).

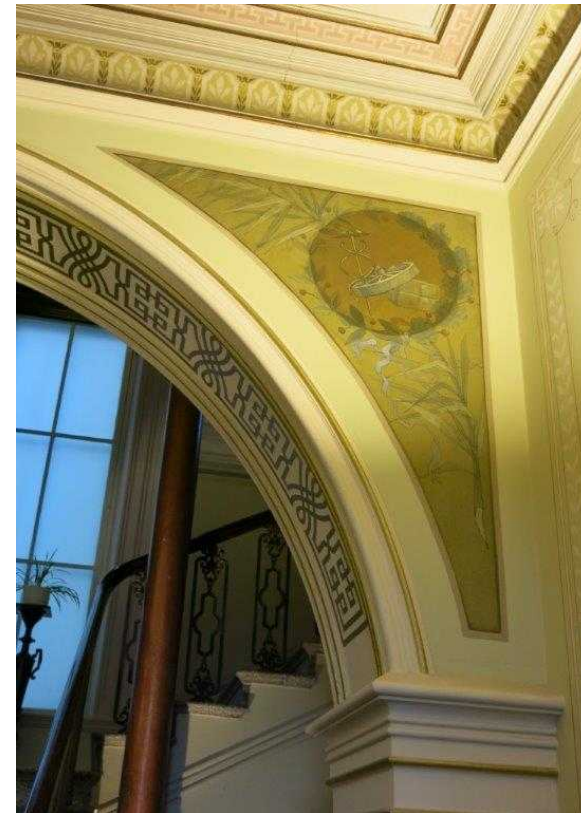
Finlaysonin pääkonttorin pääportaan porrashuone ja aulatilat ovat säilyneet kauniisti ja restauroitu huolella. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Finlaysonin pääkonttorin porrashuoneen maalaukset on tehty ajalle tyypillisesti osin sablonilla tuputtaen ja vapaalla kädellä täydentäen, holvikaarien molemmin puolin olevat kolmiomaiset maalaus kentät todennäköisesti kokonaan vapaalla kädellä maalaten. Pilasterien alapää on uritettu ja marmoroitu.

Maalaukset ovat pääosin geometristä ja kasviaiheista ornamentiikkaa. Holvikaarien maalaus kentissä on kuvituksena palmunlehvät ja pyöreissä maalaus kentissä puuvillatehtaaseen ja sen pääkonttorin toimintoihin liittyvää kuvastoa, kuten lankarullia, hammasrattaita, työkaluja, puuvillapaaleja sekä Caduceus eli Hermeen tai Merkuriuksen sauva, joka tunnetaan kaupan ja talouselämän tunnuksena. Maalausten värit ovat maanläheisiä, useimmat vihreän sävyisiä.

Finlaysonin pääkonttorin porrashuoneen maalausten tekijä ei ole tiedossa. Maalaukset eivät kuitenkaan tyyliältään, sommittelultaan tai väritykseltään erityisesti muistuta Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen maalauksia.

Finlaysonin pääkonttorin seinämaalauksen aiheet liittyvät puuvillateollisuuteen. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Finlaysonin pikkupalatsi

Finlaysonin tehtaan ensimmäinen isännöitsijä Christian Bruun rakennutti itselleen ja arvolleen sopivan asunnon Pikkupalatsin 1897 (osoite: Hämeenpuisto 7, Tampere). Uusrenessanssipalatsia muistuttavan rakennuksen suunnitteli vaasalainen arkkitehti Frederik Thesleff (Hirvikallio 2006).

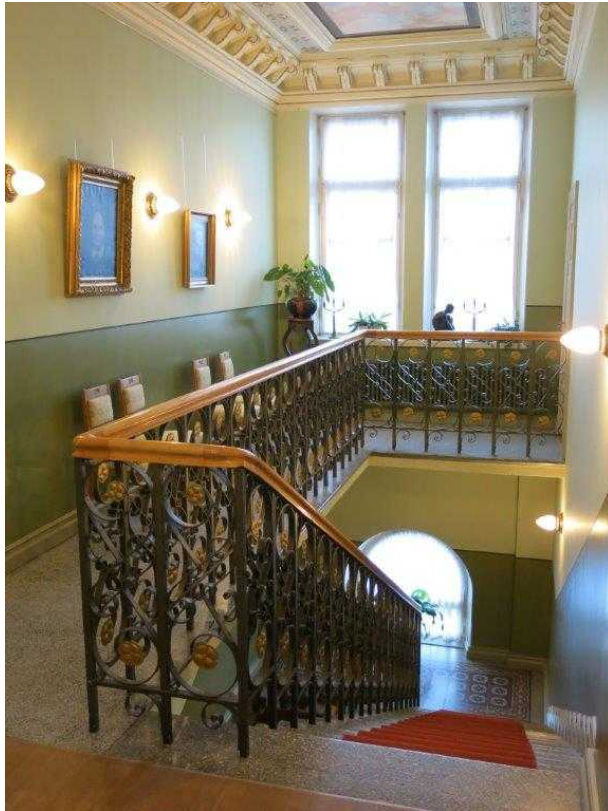

Pikkupalatsi lounaasta. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Pikkupalatsi on restauroitu kauniisti 2000-luvulla, missä yhteydessä pääosa sisäkatoista on levytetty ja maalattu uudelleen vanhojen mallin mukaisesti. Alkuperäisiä maalauksia on säilynyt näkyvissä sisäänkäyntiportaikossa ja yläkertaan vievän porrashuoneen katossa. (Olkkonen 2014). Yläkerran huoneiden maalaukset ovat hyvin herkkiä pastellisävyisiä kukka-aiheita, sisäänkäyntiportaassa on hieman jugendtyylinen kukka-aihe ja porrashuoneessa naishahmomaalaus, jossa on piirteitä japonismista ja keski-eurooppalaisesta art nouveausta.

Pikkupalatsin sisäänkäyntiportaassa kukkamaalauksia. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Pikkupalatsin porrashuone. Kattomaalausta kehystävät leveä kattolista ja koristekonsolit. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Pikkupalatsin porrashuoneen kattomaalaus. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Pikkupalatsin koristemaalauksen tekijä ei ole tiedossa, mutta koska maalauksen tyyli vaihtelee, olisi luonnollista olettaa maalauksen toteuttajia olleen useita.

Pikkupalatsin maalaukset eivät tyyliltään, sommittelultaan tai värykseltään muistuta Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen maalauksia.

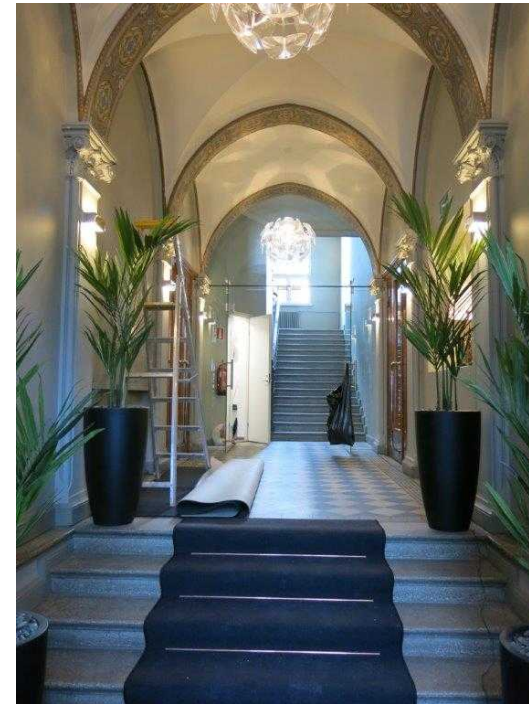
Verkatehtaan pääkonttori

Arkkitehti Theodor Höijerin suunnittelema tyyliiltään uusgotiikkaa edustava Verkatehtaan pääkonttori rakennettiin 1896 (osoite: Verkatehtaankatu 2, Tampere). Alakerrassa oli konttori ja myymälähuoneisto ja yläkerrassa isännöitsijän asunto.

Verkatehtaan pääkonttori. Pääportaan porrashuoneeseen kuljetaan oikeanpuoleisesta ovesta. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Pääporrashuoneen kapiteelin päät Höijer piirsi korinttilaishenkiseksi. Kapiteelit valmistettiin Helsingissä. Aulan- ja pääportaan koristemaalaukset tilattiin Salomo Wuoriolta, ja niitä oli toteuttamassa Wuorion ohella koristemaalari Erling (Tampereen verkatehtaan vanha pääkonttori 2012).

Verkatehtaan pääkonttorin pääportaan sisäntuloaula. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Verkatehtaan pääkonttorin sisääntuloaulan pilasterin kapiteeli ja katon koristemaalauksia. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Verkatehtaan pääkonttorin porrashuoneen puttoaiheinen kattomaalaus. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

Porrashuoneen puttoaiheinen kattomaalaus muistuttaa tyyliltään, sommittelultaan ja väritykseltään hyvin paljon Sandbergin talon porrashuoneen kattomaalauksia, jossa myös on enkeliaihteita.

Satamakatu 7 ja Rautatieläisten talo

Sandbergin talolla ei ole montaa ikätoveria jäljellä; muut säilyneet Tampereen keskustan 1880-90-luvun asuin- ja liikekerrostalot ovat Satamakatu 7, Selinin talo, Rautatieläisten talo ja Ruuskasen talo.

Satamakatu 7:n kivirakenteinen, kolmikerroksinen osa on kaupunginarkkitehti Lambert Pettersonin suunnittelema ja valmistui 1892 (Osoite: Satamakatu 7, Tampere). Rakennuksen julkisivut ovat säilyneet melko hyvin, mutta porrashuoneet kadottaneet alkuperäisen asunsa (Leskinen 1992).

Rautatieläistentalon (osoite: Hämeenkatu 2, Tampere) on suunnitellut 1896 rautatiehallituksen pääarkkitehti Bruno Granholm. Talo oli alkujaan kaksikerroksinen, mutta sitä on korotettu 1920-luvulla. Porrashuoneet ovat pääosin kadottaneet alkuperäisen asunsa (Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998, Leskinen 1992).

Koska Marjatta Leskisen lisensiaatin työn perusteella kummankaan rakennuksen porrashuoneiden maalaukset eivät ole säilyneet, ei kohteissa tämän tutkimuksen puitteissa käyty.

Satamakatu 7 koillisesta. Kuva: Tampereen museot 2010.

Rautatieläistentalo kaakosta. Kuva: Marika Tamminen, Tampereen museot 2009.

Selinin talo

Keskustorin etelälaidalla sijaitsevan Selinin talon vanhin, kolmi-kerroksinen asuin- ja liiketalo-osa on valmistunut 1886 (osoite: Keskustori 5, Tampere). Uusrenessanssityylisen rakennuksen suunnittelija oli Sandbergin talon tapaan kaupunginarkkitehti F. L. Calonius. Talo sai nimen rakennuttajansa viljakauppia Gustaf Selinin mukaan.

Selinin talon porrashuone ja todennäköisesti myös muut sisätilat ovat olleet koristemaalauksin somistettuja, mutta tilajaossa 1930-luvulla tehtyjen muutosten ja viimeistään 1980-luvulla tehdyn porrashuoneen maalauksen jälkeen alkuperäistä maalauskoristelua ei enää ole nähtävissä (Leskinen 1992). Koska porraskäytävän alkuperäinen asu ei ole säilynyt, ei kohteessa tämän tutkimuksen puitteissa käyty.

Selinin talo luoteesta. Vanhin, 1886 valmistunut osa on korttelin keskellä. Kuva: Heli Haavisto, Pirkanmaan maakuntamuseo 2013.

Ruuskasen talo

Ruuskasen talo (osoite: Hämeenkatu 14/ Koskikatu 7, Tampere) on kauppias Kaarlo Ruuskasen rakennuttama asuin- ja liiketalo Tampereen Hämeenkadulla. Uusrenessanssia edustava rakennus on kaupunginarkkitehti Lambert Petterssonin suunnittelema. Sen ensimmäiset osat valmistuivat vuonna 1892 ja viimeinen osa 1901.

Talo on alkujaan ollut runsain koristemaalauksin koristeltu. Maalauksen tekijä oli todennäköisesti ikaalislainen Felix Frang (1862 - 1932). Ruuskasen talo vaurioitui pahoin talvisodan pommituksissa. Korjausten yhteydessä rakennusta korotettiin, missä yhteydessä porrashuoneiden alkuperäiset katot purettiin. Pääportaan kerros- ja lepotasanteiden katoissa sekä porrassyökyjen alapinnoissa on säilynyt korjatuilta vaikuttavia vaaleita maalauksia, jotka eivät kuitenkaan muistuta samanikäisten kertaustyylejä edustavien rakennusten koristemaalauksia (Leskinen 1992).

Koska Marjatta Leskisen lisensiaatin työn perusteella oli selvää, että vain osa porrashuoneen maalauksista on säilynyt ja että niiden tyyli poikkeaa selvästi Sandbergin talon maalauksista, ei kohteessa tämän tutkimuksen puitteissa käyty.

Ruuskasen talo lounaasta. Kuva: Kim Ly Nguyen, Tampereen museot 2007.

Lönnotinkatu 3

Määrältään huomattavasti runsaammista helsinkiläiskohteista vertailtavaksi valikoituivat kaksi sekä rakennustyybiltään että maalauskoristelultaan eniten Sandbergin taloa muistuttavaa kohdetta: Lönnotinkatu 3 ja Satamakatu 2.

Lönnotinkatu 3 / Yrjönkatu 15 kivitalo etelästä. Kuva: Helsingin kaupungin museo.

Arkkitehti Florentin Granholmin suunnittelema ja rakennuttama asuin- ja liikekerrostalo (osoite: Lönnrotinkatu 3, Yrjönkatu 15, Helsinki) valmistui 1896. Kauttaaltaan maalauskoristeltu pääportaan porrashuone on säilynyt pääosin alkuperäisasussaan. Porrashuoneen maalauskoristelusta vastasi Hilla Tarjanteen mukaan mitä ilmeisimmin Salomo Wuorion maalausliike.

Yleiskuva Lönnrothinkatu 3:n pääportaan porrashuoneesta. Kuva: Helsingin kaupungin museo.

Lönrothinkatu 3:n porrashuoneen seinäpinnoissa on käytetty marmorointia, kattopinnat ja porrassyöksyjen alapinnat on kehystetty profiloinnein, ja niiden maalaukset ovat Sandbergin talon tapaan groteskityylisiä.

Porrashuoneen katossa on maalaus, jossa on kaksi naishahmoa ja neljä puttoa. Naishahmojen malli on peräisin Wienissä 1882 painetusta *Allegorien und Embleme* -mallikirjasta. Asetelma on toteutettu tarkasti, mutta hahmojen vaateista on muutettu ja maalaukseen on lisätty arkkitehtuuriin, kuvataiteeseen ja maalausalaaan liittyviä elementtejä, kuten siveltimet ja paletti. Osa elementeistä viittaa rakennuttajan arkkitehdin ammattiin (Tarjanne 2007; Porrashuoneet 2012).

Lönrothinkatu 3:n maalauskoristelu vastaa erittäin paljon Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen maalauskoristelua sekä tyylin, tekniikan, sommittelun että värityksen osalta.

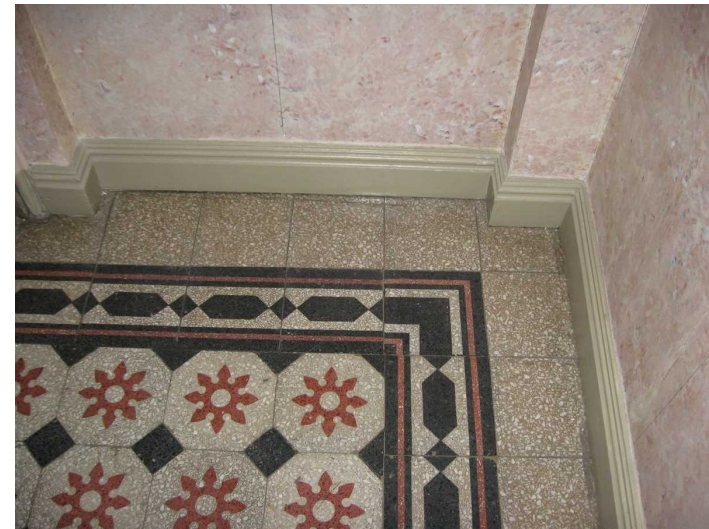
Lönrothinkatu 3:n pääportaan porrashuoneen kattomaalaus. Kuva: Helsingin kaupunginmuseo.

Satamakatu 2

Asuin- ja liikekerrostalo (Osoite: Satamakatu 2 / Rahapajankatu 5, Helsinki), jonka on suunnitellut Gustaf Nyström, valmistui 1897, eli samana vuonna kuin Sandbergin talon kolmas osa. Pääportaan, A-rapun porrashuone on koristeltu runsain koristemaalauksin. Hilja Tarjanteen mukaan koristelu on Salomo Wuorion maalausliikkeen toteuttama.

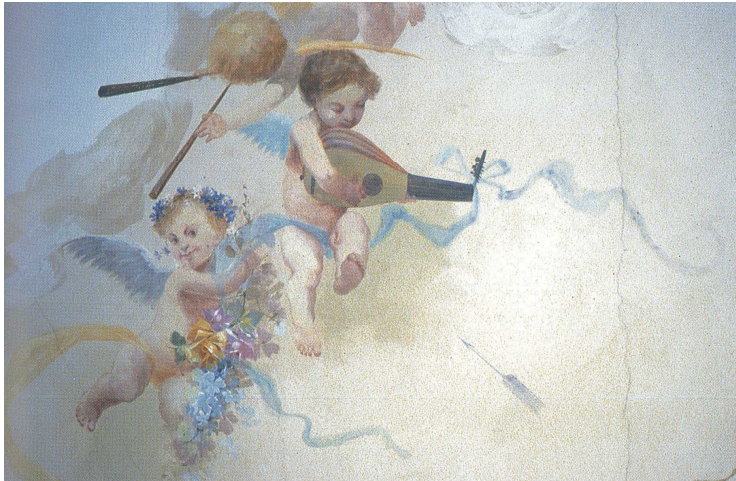
Satamakatu 2 / Rahapajankatu 5 kivitalo etelästä. Kuva: Helsingin kaupunginmuseo.

Satamakatu 2 / Rahapajankatu 5 Pääportaan tasanteilla on lähes identtinen mosaiikkibetonilaatoitus kuin Sandbergin talossa. Kuva: Helsingin kaupunginmuseo.

Satamakatu 2:n porrashuoneen holvit on koristeltu siroin groteskimaalauksin, seinissä on marmoroitu alaosa ja punertava yläosa. Seinäpinnat on jäsennetty kenttiin siroin viivakoristein ja vihreän sävyisin kehyksin. Porrashuoneen katossa on profiloitu kehys, joka koostuu rosetein koristelluista kaseteista. Suora katto on koristettu taivasta esittävällä maalauksella, jossa on pilviä ja leikkiviä puttoja (Helsinkiiläisiä porrashuoneita 1800-luvulta ja 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä 2009 - 2010).

Satamakatu 2:n kattomaalauksessa esiintyvä luuttua soittava putto on sekin peräisin Wienissä painetusta *Allegorien und Embleme*-mallikirjasta. Lähes identtinen putto löytyy Sandbergin talon kattomaalauksesta. Muutoinkin rakennusten maalauskoristelussa on erittäin paljon samankaltaisuutta niin tyylin, tekniikan, sommittelun kuin värityksenkin osalla.

Yksityiskohta Satamakatu 2 A-rapun porrashuoneen kattomaalauksesta. Kuva teoksesta: Porrashuoneet 2012.

3 Yhteenveto, arvot ja toimenpidesuosituks

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen dokumentointi tehtiin marras-joulukuussa 2014. Työn perusteella voidaan sanoa, että porrashuoneen 117-vuotiaat maalaukset ovat säilyneet hämmästyttävän hyvin alkuperäisessä asussaan. Ja vaikka porrashuoneessa on nähtävissä myös runsaasti vaurioita, ovat ne kuitenkin yhä korjattavissa.

Vaikka kattavaa selvitystä Suomen 1800-luvun lopun koristemaalauksista ei ole tehty, on Sandbergin talon A-rappu Tampereella, ja mitä ilmeisimmin koko Pirkanmaalla, ainutlaatuinen kohde. Vastaavia 1800-luvun lopussa rakennettuja, kauttaaltaan maalauksin koristeluja ja alkuperäisinä säilyneitä asuin- ja liikekerrostalojen porrashuoneita ei enää ole Tampereella jäljellä. Helsingissäkin niitä on enää vain muutamia.

Saman ikäisiä restauroituja koristemaalauksia sen sijaan on jäljellä Suomessa useissa kohteissa, mutta konservointi on väistämättä tuhonnut osan maalauspinnan alkuperäisyydestä.

Säilyneisyytensä vuoksi porrashuone kertoo erinomaisella tavalla ajan rakentamisen tavasta, rakennustekniikasta ja käytetyistä materiaaleista. Varakkaille omistajille ja asukkaille suunniteltu ja ylellisesti koristeltu pääporras heijastelee myös aikansa sosiaalishistoriaa. Se kertoo yhteiskunnasta ja elämäntavasta, jossa yhä oli nähtävissä sääty-yhteiskunnan vaikutus.

Porrashuoneella ja sen maalauksilla on myös selkeitä arkkitehtonisia, taidehistoriallisia ja esteettisiä arvoja. Niiden muodot, värit, tyyli ja aihepiirit kertovat 1800-luvun loppu ihanteista, ideologiasta sekä koristemaalareiden ammattitaidosta. Maalausten toteuttaja on mitä todennäköisimmin helsinkiläinen Salomo Wuorion maalausliike. Se, että maalausten tekijä ei tämän työn puitteissa varmistunut, ei vähennä niiden arvoa. Ominaisuuksiensa ja piirteidensä vuoksi Sandbergin talon porrashuone on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä.

A-rapun ja sen maalauskoristelun säilymistä tulisi edistää sopivilla suojelumääräyksillä. Parhaiten suojelun välineeksi soveltuisi ra-

kennussuojelulaki. Hieman kevyempi suojelukeino olisi asema-kaavaan tehtävä suojelumerkintä.

Maalausten säilymisen turvaamiseksi tulisi myös teettää muutamia jatkoselvityksiä. Rakennuksen perustusten kunto tulisi selvittää, jotta porrashuoneelle ei aiheutuisi enää lisää rakenteellisia vaurioita. Maalausten puhdistamisesta ja konservoinnista olisi myös hyvä teettää tutkimuksia restaurointiin erikoistuneella maalariilla tai rakennuskonservaattorilla. Tarpeellisia jatkotutkimuksia olisivat mm. väri- ja maalityyppien määrittelyt sekä konservointisuunnitelma.

Rakennusten esteettiset ja historialliset arvot ovat pitkälti olemassa vain aineeseen sidottuina. Toisin sanoen kulttuurihistorialliset arvot voivat tuhoutua liian perusteellisessa peruskorjauksessa. Tästä johtuen kaikki porrashuoneen korjaus ja restaurointityöt tulee suunnitella huolella ja teettää restaurointiin erikoistuneella ammattilaisella.

Poikkeuksellisen kohteen kunnon selvittämiseen, korjaussuunnitelman laatimiseen tai konservointiin on mahdollista saada avustuksia. Avustuksia myöntävät vuosittain mm. Museovirasto ja Ely-keskukset. Korjaus- ja avustusneuvontaa on saatavilla ilmaiseksi Pirkanmaan maakuntamuseolta.

Lähteet ja kirjallisuus

Painettu kirjallisuus ja muut lähteet

Ars : Suomen taide 4. Toim. Salme Sarajas-Korte et al. Otava, 1989.

Helen Olli; Sadan vuoden urakka - Tampereen talon rakentajat 1902-2002, Tampereen Kaupungin tilakeskus, 2003.

Hirvikallio Seija; Pikkupalatsi, Unesta herätetty. Pikkupalatsi Oy, 2006.

Holmala Aulis; Keskustorin kiinteistöt – Vuosisata kaupunkikuvaa, Sumelius, Selin, Palander, Commerce, Sandberg. Tampere 2010.

Jokiniemi Erkki, Davies Nikolas; Kuvitettu rakennussanakirja suomi-englanti-suomi. Rakennustieto oy. Helsinki 2012.

Järvelä Jari; Tampereen raatihuone, Pormestareiden talo. Tampereen kaupunki 2007.

Ketonen Nina; Sandbergin talo. Koskesta voimaa, Tampereen historian verkkojulkaisu. Tampereen yliopisto ja Tampereen kaupunki. Luettu 5.12.2014.

<http://www15.uta.fi/koskivoimaa/kaupunki/1870-00/sandberg.htm>

Ketonen Niina; F.L. Calonius. Koskesta voimaa, Tampereen historian verkkojulkaisu. Tampereen yliopisto ja Tampereen kaupunki. Luettu 5.12.2014.

<http://www15.uta.fi/koskivoimaa/kaupunki/1870-00/calonius.htm>

Kerrostalot, 1880-1940; Petri Neuvonen et al. Rakennustieto. 2002.

Korkki Jari, Niemelä Jari; Tutkimusmatkoja Tampereen taloihin. Tampere-Seuran julkaisuja 75. 2. painos 1995.

Laki rakennusperinnön suojelemisesta, 498/2010. Suomen laki. Luettu 16.12.2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100498>

Leskinen Marjatta; Salomo Wuorio ja uusrenessanssitalojen koristemaalaukset. Tammerkoski -lehti 3/1990. Ss. 20-22.

Leskinen, Marjatta: Vuosisadan vaihteen asuinkerrostalojen porrashuoneet Tampereen kaupungin identiteetin heijastajana. Lissensiaatintyö, Tampereen teknillinen korkeakoulu, 1992.

Louhivaara, Maija; Tampereen kadunnimet. Tampereen museoiden julkaisuja 51. Tampere 1999.

Pettersson, Lars: Uusrenessanssin taustaa, Arkkitehti 6-7/ 1960.

Porrashuoneet, Helsinkiläisten porrashuoneita 1800-luvulta 1940-luvulle. Toim. Liisa Suvikumpu. Helsingin kaupunginmuseo. 2. painos 2012.

Raatihuone. Tampereen kaupungin internetsivut. Luettu 19.12.2014.

http://www.tampere.fi/tampereinfo/sanoinjakuvin/rakennukset/raati_huone.html

Sandbergin talo – rautakauppaa Tampereella vuodesta 1882. Tampere vanhoissa postikorteissa. Luettu 5.12.2014.

<https://tamperewanhatpostikortit.wordpress.com/2011/03/28/sandbergin-talo-rautakauppaa-tampereella-vanhassa-postikortissa/>

Summerson John; The Classical Language of Architecture. Thames & Hudson, uusintapainos 2001.

Taiteen pikkujättiläinen. WSOY, 2. painos 1993.

Talo kautta aikojen : Osa 1 : Julkisivujen historia. Kaila, Pietarila et al. Rakentajain Kustannus Oy, 1987.

Talo kautta aikojen : Osa 2 : Kiinteän sisustuksen historia. Heikkinen, Heinämies et al. Rakentajain Kustannus Oy, 1989.

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi, kaavoitusyksikkö, julkaisuja 2/98. Tampere 1998.

Tarjanne Hilla; S. Wuorio, helsinkiläinen koristemaalausliike. Helsingin kaupunginmuseo. 2007.

Wacklin Matti, Hirvikallio Seija; Hämeenkatu, Tampereen sydän. Tampere-seura. Tampere 2010.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY). Luettu 5.12.2014. www.rky.fi

Värikartta; Tikkurila, Thorvald Lindqvistin perinnevärit.

Painamaton kirjallisuus, selvitykset, oppaat

Andersson Päivi; Rakennusinventoinnin opas. Keski-suomen museon monistesarja 1/91. 2.p. Jyväskylä 1991.

Idmanin huvila – rakennushistoriaselvitys. Kirsi Kaivanto, Heli Haavisto, Pirkanmaan maakuntamuseo 2008.

Hakula Anna; Hissin lisääminen vanhaan asuinkerrostaloon - Mahdollisuudet ja vaikutukset. Turun keskustan kehittämissuunnitelma, osaselvitys 2009.

Helsinkiläisiä porrashuoneita 1800-luvulta ja 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä. Inventointi, Arkkitehtitoimisto Schulman Oy. Helsingin kaupunginmuseo. 2009-2010. Luettu 5.12.2014.

<http://www.hel.fi/hel2/kaumuseo/rakennusinventoinnit/porrashuoneita/>

Kulttuurihistoriallinen inventointi rakennetussa ympäristössä. Mikko Härö ja Johanna Forsius. Julkaisematon opasluonnos, Museovirasto, rakennushistorian osasto. 2007.

Kymppikortteli, Tampere 837-102-10, Kulttuuriympäristöselvitys. Arkkitehtitoimisto Seija Hirvikallio. 2014.

Pantin talo - Tampere; Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto Seija Hirvikallio. 2014.

Sandbergin eli Kekäleen talo, rakennushistoriaselvitys. Arkkitehtitoimisto Lasse Kosunen. 2014.

Talon tarinat – Rakennushistorian selvitysopas. Toim. Marja Sahlberg. Museovirasto, Rakennushistorian osasto, ohjeet ja oppaat 4. 2010.

Tampereen keskustan rakennettu kulttuuriympäristö 2012. Rakennusinventointi, A-Insinöörit Suunnittelu Oy. 2012.

Tampereen verkatehtaan vanha pääkonttori - Rakennushistoria- ja kulttuuriympäristöselvitys. Rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Seija Hirvikallio. 2012.

Arkistolähteet

Kartat

Kantakartta, virastokartta ja osoitekartta. Tampereen kaupunki/
Kaupunkimittaus.

Piirustukset

Rakennus- ja muutoslupapiirrokset 1882-1985: pohjakuvia, julkisivukuvia, leikkauskuvia, asemapiirroksia, laajennus- ja muutossuunnitelmia. Tampereen kaupunki/ Rakennusvalvonnan arkisto.

Valokuvat

Tampereen museoiden kuva-arkisto.

Suulliset lähteet

Koiranen Tapani, perinnerakennusmestari, Pirkanmaan maakuntamuseo, 2.12.2014.

Nieminen Tuija, assistentti, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, 3.12.2014.

Olkonen Greta, Palatsiemäntä, Pikkupalatsi Oy, 3.12.2014.

Sandbergin talo
A-rapun porrashuoneen
dokumentointi
2014

Pirkanmaan maakuntamuseo

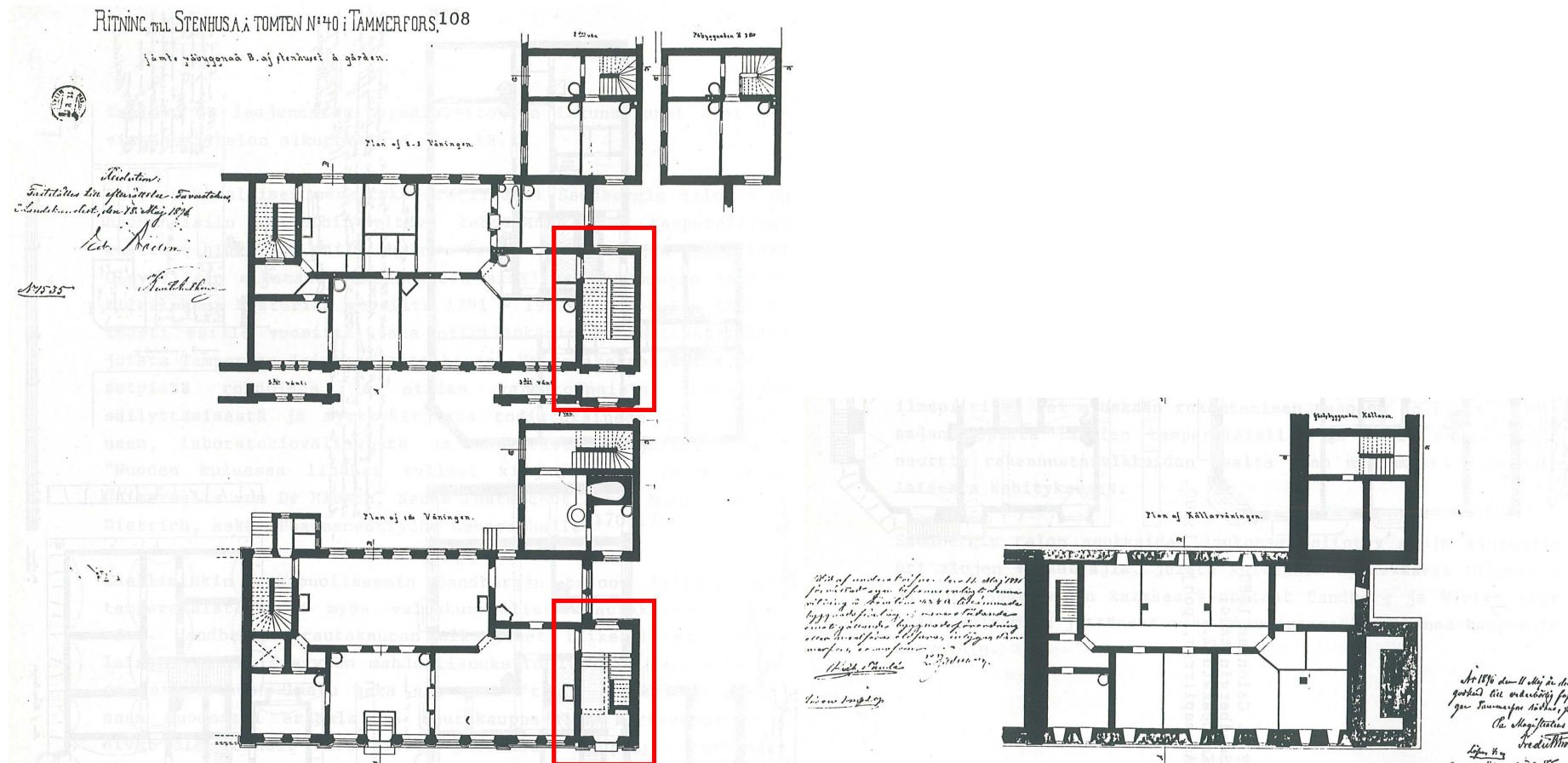
PL 487

33101 Tampere

<http://www.tampere.fi/vapriikki/maakuntamuseo>

Liite 1

Sandbergin talon kolmas osa Aleksis Kiven kadun varteen, pohjapiirustukset 1896 arkkitehti F.L. Calonius

Yllä 2. ja 3. kerroksen pohjat, alla 1. kerroksen pohja, oikealla kellarikerroksen pohja. Dokumentoitu A-rapun porrashuone on merkitty kuvaan punaisella. Piirustukset Tampereen kaupunki, rakennusvalvonnan arkisto.

Liite 2. Sandbergin talo - Kiinteistötiedot

Sandbergin talo Keskustorilta, lännestä. Kuva: Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo 2014.

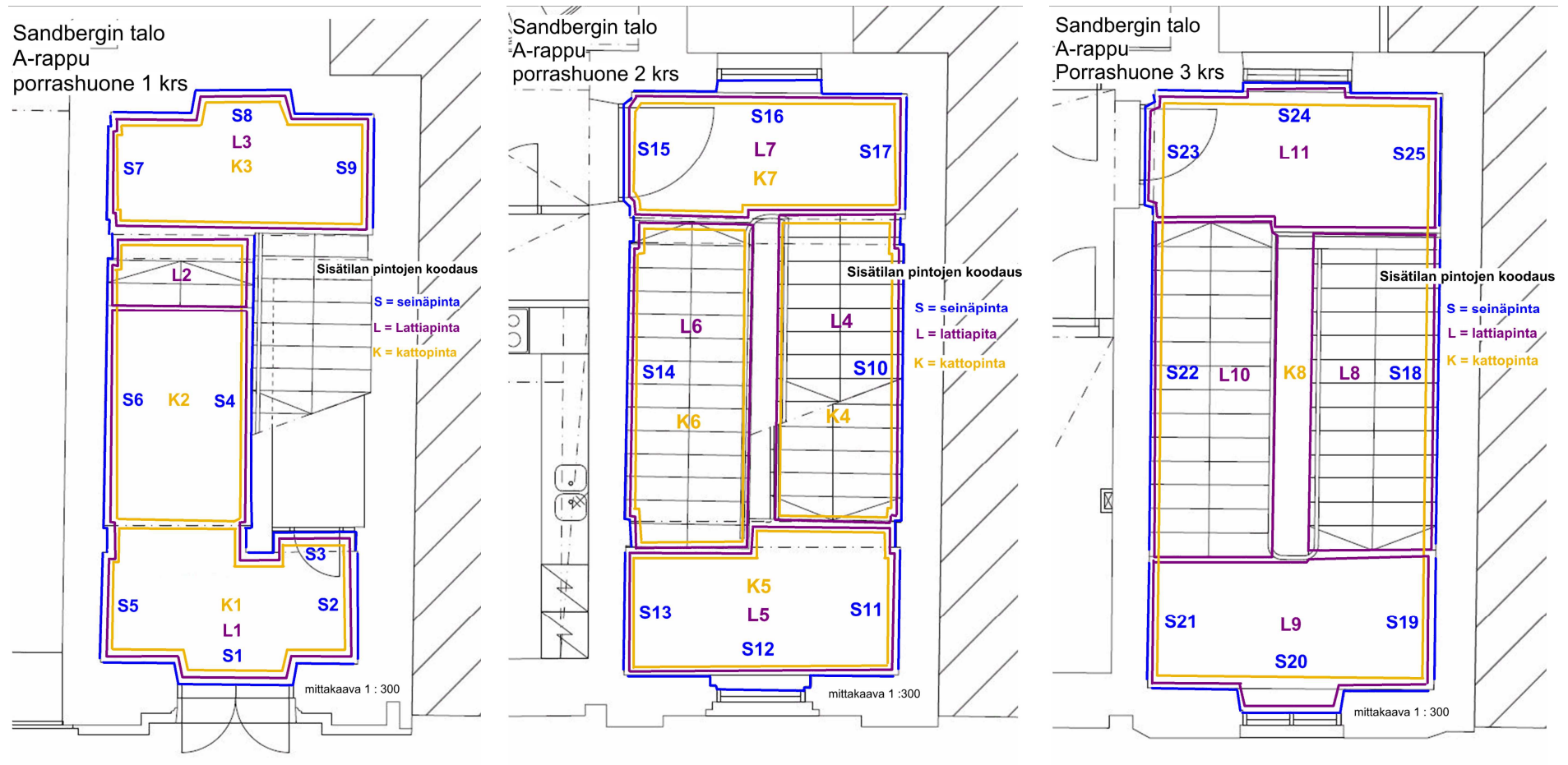
Nimi	Sandbergin talo / Kekäleen talo
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	II
Kiinteistötunnus	837-102-0010-0011
Osoite	Kauppakatu 2, Aleksis Kiven katu 20
Kohdetyyppi	liike-elämä
Rakennusten lukumäärä	1

Sandbergin talo - Rakennustiedot

Rakennustyyppi	liike- ja asuinrakennus
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-102-0010-0011
Osoite	Kauppakatu 2 / Aleksis Kiven katu 20
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot, liike-elämä
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot, liike-elämä
Rakentamivuosi	1882
Rakentamisen lisätiedot	kulmaosa 1882, Kauppakadun puoleinen osa 1891, pihaosa 1892, Keskustorin puoleinen osa 1897
Korjausvuodet	1906, 1907, 1922, 1934, 1936, 1949, 1953, 1955, 1962, 1963, 1970, 1975, 1977, 1978, 1982, 1985
Suunnittelija	F.L. Calonius, arkkitehti
Kerrosluke	kellari + 3 kerrosta + ullakko, pihaosassa kellari + 2 kerrosta + ullakko
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	saumattu pelti
Katon muoto	satula (harja)
Suojelu	Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998: RKM II erittäin merkittävä, alkuperäisyysaste suuri Museoviraston määrittelemä Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009): Tampereen Hämeenkatu, Hämeensilta ja Keskustori

Liite 3

Sandbergin talon A-rapun porrashuoneen nykytilan pohjapiirrokset ja sisätilan pintojen koodit

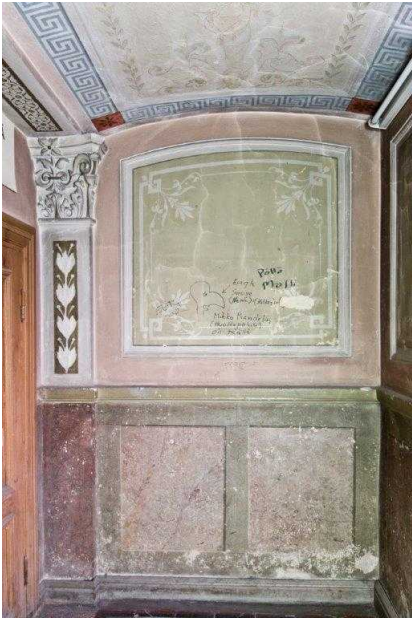
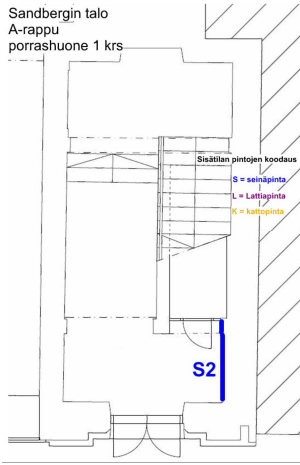

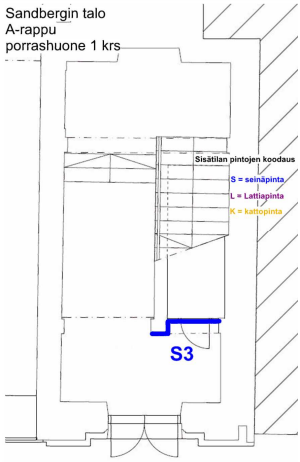

Liite 4. Sandbergin talo, A-rapun porrashuone – Sisätilan pintakortit

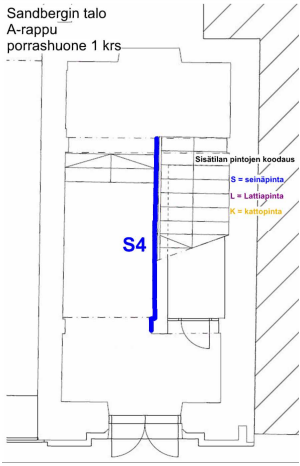

Seinät

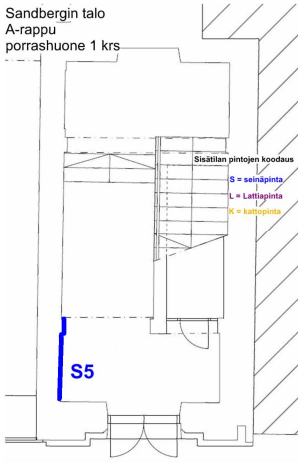
(sivut 1 – 25)

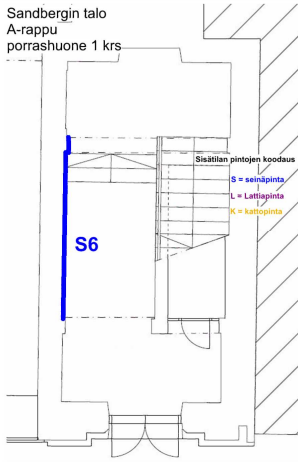

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
1 krs		
S1	<div data-bbox="315 453 931 900" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 916 613 1378" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> </div> <div data-bbox="972 453 1756 884" data-label="Text"> <p>Kadulta porrashuoneeseen johtava ulko-ovi jakaa tiilimuuratun, sileäksi rapatun seinäpinnan kahteen osaan, josta oikeanpuoleinen on hieman vasemmanpuoleista leveämpi. Oven molemmin puolin, seinäpintojen yläosat on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Niiden keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu vihreä nelikulmainen peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Seinäpintojen alaosassa on niin ikään kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat nelikulmaiset peilikentät. Ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloidut jalkalistat.</p> </div> <div data-bbox="972 916 1756 1139" data-label="Text"> <p>Pääovi on tummaksi ootrattu ja lakattu peilipintainen puupariovi, jonka ylimpiin peileihin on vaihdettu läpinäkymätön rautalankalasi. Alimmissa peileissä on kulmallaan seisovat puiset neliöt. Ovissa on modernit messinkinen postiluukku, lankavedin, uusittu lukko sekä hidastusjousi. Ovi on joko alkuperäinen tai vanhan mallin mukaan uusittu, sillä samanmallinen ovi näkyy 1900-luvun alun postikorttikuvassa.</p> </div> <div data-bbox="972 1171 1756 1331" data-label="Text"> <p>Oven molemmin puolin, aivan katon rajassa on pelkistetyt loisteputkivalaisimet. Moderni muovinen katkaisija on ovisyvennyksen oikealla puolella. Katkaisijan alapuolella on seinään poratut reiät, joten aiempi katkaisija lienee sijainnut lähes samalla kohdalla.</p> </div> <div data-bbox="972 1362 1756 1442" data-label="Text"> <p>Eteistilan ja tasanteiden aukolliset päätyseinät S1, S8, S12, S16, S20 ja S24 muistuttavat hieman toisiaan, joskin seinän korkeus ja ovet ja ikkunat poikkeavat toisistaan.</p> </div>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinäpinnoissa, etenkin niiden alaosissa, näkyy selvää kuluman aiheuttamaa, rappauksen ja maalipinnan irtoamista.</p> <p>Ovisyvennyksen kulmissa ja kerroslistan etureunassa on lohkeamia.</p> <p>Loisteputkivalaisimet sopivat huonosti porrashuoneen tyyliin.</p>

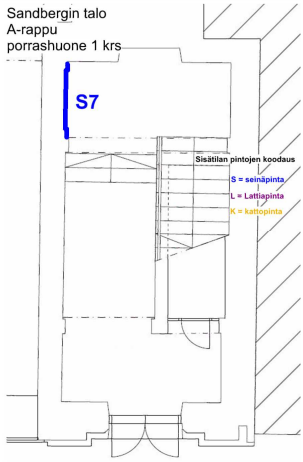
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S2	 <p data-bbox="315 970 613 1023">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p data-bbox="510 1326 539 1353">S2</p> <p data-bbox="510 1118 613 1187">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattajointi K = kattopinta</p> <p data-bbox="972 336 1756 568">Pääovesta tultaessa oikealla puolella oleva kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p data-bbox="972 592 1756 855">Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kaksi nelikulmaista peilikenttää. Seinän vasemmassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloitut jalkalistat.</p> <p data-bbox="972 879 1756 1007">Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisinaan, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p>	<p data-bbox="1783 336 2007 400">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 424 2040 520">Seinäpinnan yläosassa on tussisutuja.</p> <p data-bbox="1783 544 2029 703">Seinäpinnan yläosassa näkyy vähäistä rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p data-bbox="1783 727 2029 951">Seinäpinnoissa, etenkin niiden alaosissa, näkyy kuluman aiheuttamaa, rappauksen ja maalipinnan irtoamista.</p> <p data-bbox="1783 975 2007 1070">Kerroslistan etureunassa on lohkeamia.</p>

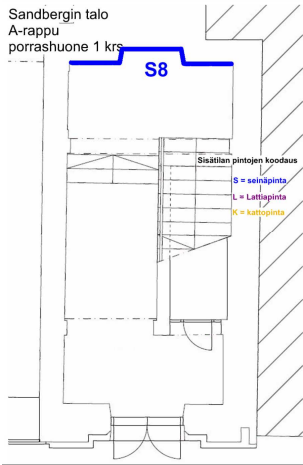
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S3	 <p data-bbox="315 970 613 1023">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p data-bbox="510 1121 613 1187">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="972 336 1756 536">Kapea, sileäksi rapattu seinäpinta, jossa on pieni kaksipeilinen ootrattu puuovi portaiden alla olevaan komeroon. Oven ylä- ja alareunaan on porattu tuuletusreiät. Oviaukkoa ympäröivät ootratut puiset profiloituneet kehykset. Ovi kehyksiin on alkuperäinen ja siinä on säilynyt alkuperäiset vedin ja lukko, vaikka oveen on myös lisätty moderni Abloy-lukko.</p> <p data-bbox="972 555 1756 820">Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja alaosaa marmoroitu. Seinän vasemmalla reunassa on pilasteri, jonka alaosaa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloituneet jalkalistat.</p> 	<p data-bbox="1783 336 2007 400">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 419 2040 515">Seinän yläosassa, oven yläpuolella on hiushalkeamia.</p> <p data-bbox="1783 534 1995 630">Kapiteelista on lohjennut irti iso osa kulmasta.</p> <p data-bbox="1783 649 2029 850">Pilasterissa, etenkin sen alaosassa, näkyy kuluman aiheuttamaa, rappauksen ja maali-pinnan irtoamista.</p> <p data-bbox="1783 869 1980 933">Pilasterissa on tussisuttuja.</p> <p data-bbox="1783 952 2040 1080">Kerroslistan etureunassa ja pilasterin kulmissa on lohkeamia.</p> <p data-bbox="1783 1099 2040 1163">Jalkalistat ovat osin irti.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S4	 <p data-bbox="315 970 613 1023">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p data-bbox="510 1118 613 1187">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="434 1150 465 1173">S4</p> <p data-bbox="972 336 1756 603">Kolmiomainen, yläosastaan portaisiin rajautuva, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja alaosa marmoroitu. Yläosassa on suorakulmaisen kolmionmuotoinen profiloidulla listoituksella rajattu vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea ornamenttikuvio. Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat neljä nelikulmaista peilikenttää.</p> <p data-bbox="972 624 1756 820">Seinän vasemmassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloidut jalkalistat.</p> 	<p data-bbox="1783 336 2007 395">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 421 2024 544">Seinän yläosassa, porrasaskelmien alla on leveä murtuma.</p> <p data-bbox="1783 569 2024 660">Seinän yläosassa on mustekynäсутua.</p> <p data-bbox="1783 686 2024 852">Kapiteelista on lohjennut irti iso osa kulmasta ja se on korjattu kömpelösti rappauksella.</p> <p data-bbox="1783 873 2040 1107">Seinässä ja pilasterissa, etenkin niiden alaosassa, näkyy kuluman aiheuttamaa, rappauksen ja maali-pinnan irtoamista.</p> <p data-bbox="1783 1128 2040 1251">Kerroslistan etureunassa ja pilasterin kulmissa on lohkeamia.</p> <p data-bbox="1783 1272 2040 1331">Jalkalistat ovat osin irti.</p>

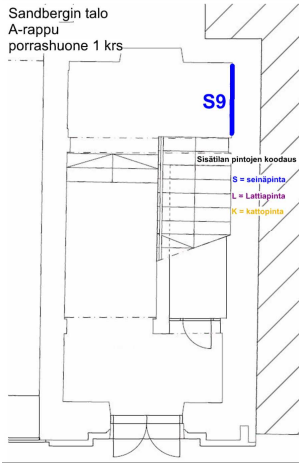
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S5	 <p>Pääovesta tultaessa vasemmalla puolella oleva kapea tiili-muurattu, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kaksi peilikenttää. Seinän oikeassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloit jalkalistat.</p> <p>Seinän alaosalle on kiinnitetty moderni vesikiertoinen keskuslämmityspatteri. Sen taakse on jäänyt seinään poratut reiät, joista päätellen samalla paikalla on aiemminkin ollut lämpöpatteri. Seinän yläreunassa kulkee pinta-asennettu sähköjohto.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisiinsa, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet erityisesti lämpöpatterin yläpuolelta, missä näkyy selvä tummentuma.</p> <p>Seinäpinnoissa, etenkin niiden ala- osissa, näkyy kuluman aiheuttamaa, rappauksen ja maalipinnan irtoamista.</p> <p>Kerroslistan etureunassa on lohkeamia.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S6	 <p>Tiilimuurattu, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka viisto yläosa rajautuu yläpuoliseen porrassyöksyyn. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla, jossa on laajat epäsäännöllisen nelikulmionmuotoiset profiloidulla listoituksella rajatut vihreät peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasvialiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat neljä nelikulmaista peilikenttää. Seinän oikeassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasvialiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloituneet jalkalistat.</p> <p>Seinän alaosalle on kiinnitetty moderni vesikiertoinen keskuslämmityspatteri. Sen taakse on jäänyt seinään poratut reiät, joista päätellen samalla paikalla on aiemminkin ollut lämpöpatteri, joskin nykyistä huomattavasti lyhyempi. Seinän yläosassa, aivan kattolistan tuntumassa kulkee pinta-asennettuja sähköjohtoja.</p> <p>Porrashuoneen sivuseinät S6, S10, S14, S18 ja S22 muistuttavat toisiaan, joskin seinän muoto ja korkeus vaihtelevat ja värit sekä koristelu ovat 3. kerroksessa poikkeavat.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet erityisesti lämpöpatterin vasemman päädyn yläpuolelta, missä näkyy selvä tummentuma.</p> <p>Seinäpinnoissa, näkyy kuluman aiheuttamaa, rapauksen ja maalipinnan irtoamista.</p> <p>Kerroslistan etureunassa ja pilasterin kulmissa on lohkeamia.</p> <p>Pilasterin alakulmassa on tuore, melko isokokoinen lohkeama.</p>

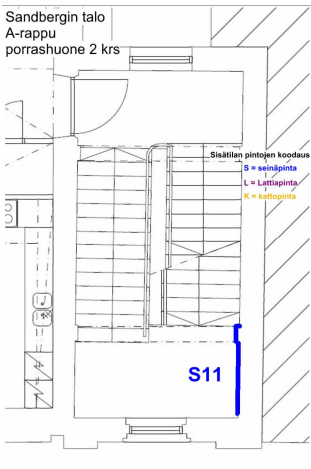
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S7	 <p data-bbox="315 970 616 1023">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p data-bbox="510 1121 616 1189">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="972 336 1742 571">Ensimmäisen kerrostasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinä on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen yläosassa on profiloidulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p data-bbox="972 592 1742 826">Valtaosan seinän pinta-alasta vie kerrostasanteelta liiketilaan johtanut viilupintainen, todennäköisesti 1960-luvulla vaihdettu ovi. Ovessa on metallinen lankavedin ja 1950-60-luvun Abloy-lukko. Ovi ei ole käytössä; se on suljettu liiketilan puolelta kevyellä seinällä. Oviaukon koko vaikuttaa alkuperäiseltä, sillä aukkoa ympäröivät ootratut puiset, alkuperäisiltä vaikuttavat, profiloidut kehykset.</p> <p data-bbox="972 847 1742 1010">Seinän yläosassa, oven päällä on jäljistä päätellen ollut aikaisemmin seinään kiinnitetty valaisin. Lisäksi seinän yläosassa, aivan kattolistan tuntumassa sekä seinän oikean reunan nurkassa on eri-ikäisiä pinta-asennettuja sähköjohdot ja jakorasioita.</p> <p data-bbox="972 1031 1742 1126">Porrastasanteiden oviaukolliset kapeat sivuseinät S7, S15 ja S23 muistuttavat toisiaan, joskin S7:ssä on erilainen ovi ja S23:n yläosassa on erilainen kattolista ja konsolit.</p>	<p data-bbox="1783 336 2011 400">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 421 2022 485">Seinän yläosassa on hiushalkeamia.</p> <p data-bbox="1783 505 2029 671">Yläosan maalaus-pintaa on korjattu todennäköisesti valaisimen poiston yhteydessä.</p> <p data-bbox="1783 692 2011 823">Entinen liiketilan ovi sopii huonosti porrashuoneen tyyliin.</p>

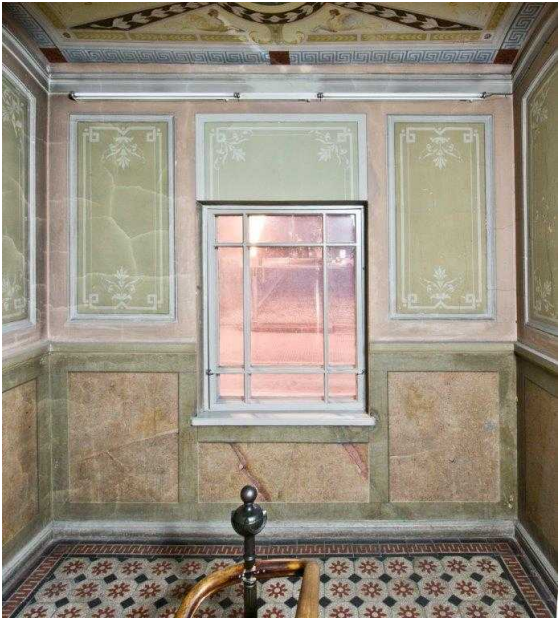
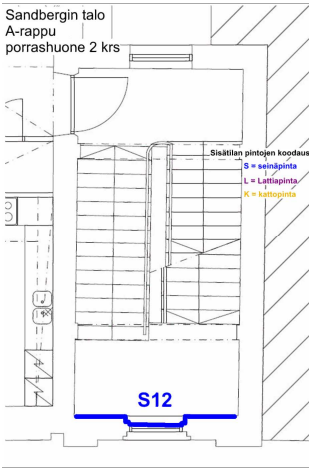
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S8	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p>Ensimmäisen kerrostasanteen tiilimuurattu, sileäksi rapattu päätyseinä, jonka keskellä on kookas syvennyksessä on alkujaan ollut ikkuna sisäpihalle. Ikkunalauta on puinen ja sen etureuna hieman profiloitu. Ikkuna-aukko on suljettu maalatulla metallilevyllä viimeistään 1980-luvulla. Levyyn on kiinnitetty oven sulkemisesta muistuttava kookas oranssinvärinen kovalevy, porrashuoneen nimitaulu ja liiketoimivien yritysten mainoksia.</p> <p>Seinän yläosassa on profiloitu kattolista ja pelkistetyt loisteputkivalaisimet. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Syvennyksen molemmin puolin on profiloidulla listoituksella rajatut vihreät nelikulmaiset peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kolme nelikulmaista peilikenttää. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Seinän vasemmassa reunassa, listan yläpuolella on pistorasia. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden aukolliset päätyseinät S1, S8, S12, S16, S20 ja S24 muistuttavat hieman toisiaan, joskin seinän korkeus ja ovet ja ikkunat poikkeavat toisistaan.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa näkyy runsaasti veden aiheuttamaa maali- ja rappauspinnan kupruilua sekä krakeloitumista.</p> <p>Seinän keskiosassa hiushalkeamia, joista osaa on korjattu.</p> <p>Seinäpinnoissa, näkyy kuluman aiheuttamaa, rappauksen ja maali-pinnan irtoamista.</p> <p>Kerroslistan etureunassa on lohkeamia.</p> <p>Loisteputkivalaisimet sopivat huonosti porrashuoneeseen tyyliin.</p>

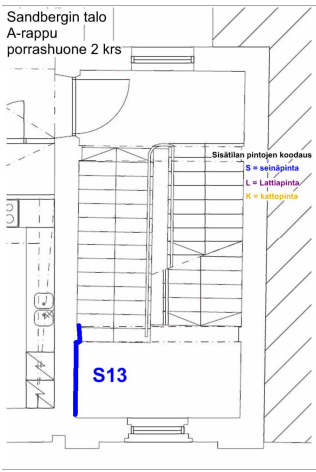

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S9	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = Kattopinta</p> <p>Ensimmäisen kerrostasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalausten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Seinän yläosassa on jäljistä päätellen ollut aikaisemmin seinään kiinnitetty valaisin.</p> <p>Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kaksi nelikulmaista peilikenttää. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisiansa, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa näkyy maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
2 krs		
S10	 <p data-bbox="315 1002 613 1050">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p data-bbox="517 1075 613 1129">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="972 368 1749 603">Tiilimuurattu, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka viistot ylä- ja alaosat rajautuvat porrassyöksyihin. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla, jossa on laajat suunnikkaanmuotoiset profiloitulla listoituksella rajatut vihreät peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasvi-aiheinen ornamenttikuvio.</p> <p data-bbox="972 627 1749 826">Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat viisi peilikenttää. Ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Seinän vasemmassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli.</p> <p data-bbox="972 850 1749 906">Seinän alaosalle on kiinnitetty metallisin kiinnikkein läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde.</p> <p data-bbox="972 930 1749 1026">Porrashuoneen sivuseinät S6, S10, S14, S18 ja S22 muistuttavat toisiaan, joskin seinän muoto ja korkeus vaihtelevat ja värityys sekä koristelu ovat 3. kerroksessa poikkeavat.</p> 	<p data-bbox="1783 368 2042 432">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 456 2042 616">Seinän yläosassa näkyy selvää maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p data-bbox="1783 639 2042 871">Pilasterissa näkyy vähäistä kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maali-pinnan irtoamista ja kulmissa on pieniä lohkeamia.</p> <p data-bbox="1783 895 2042 959">Käsijohteen kiinnitys on löystynyt.</p>

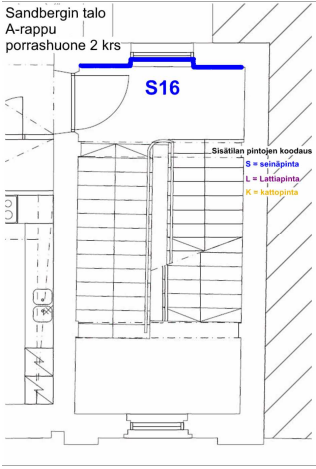

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S11	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>S11</p> <p>Ensimmäisen lepotasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalausten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kaksi nelikulmaista peilikenttää. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista.</p> <p>Seinän vasemmassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Pilasterin alaosaan on kiinnitetty metallisella kiinnikkeellä läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisistaan, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa näkyy selvää maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p>Seinällä näkyy paikoitellen kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maali-pinnan irtoamista sekä muutamia pistemäisiä vaurioita.</p> <p>Kerroslistan etureunassa on pieniä lohkeamia.</p> <p>Pilasterin kulmassa on suurehko lohkeama, joka on korjattu kömpelästi rappauksella.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S12	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koostaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>S12</p> <p>Ensimmäisen lepotasanteen tiilimuurattu, sileäksi rapattu päätyseinä, jonka keskellä matalassa syvennyksessä on 9-ruutuinen ikkuna Aleksis Kiven kadulle. Puukarminen ja -puitteinen, vaaleanharmaaksi maalattu ikkuna on hyväkuntoinen ja mitä ilmeisimmin vanhan mallin mukaisesti uusittu. Heloitukset ovat malliltaan 1920-50-luvuille tyypilliset, mutta uusitut. Ikkunan koko ja puitejako on sama 1900-luvun alun postikorttikuvassa.</p> <p>Ikkunalauta on puinen, kulmista pyöristetty. Myös se on hiljattain kunnostettu tai kokonaan uusittu, sillä maalipinta on hyväkuntoinen. Uusimista puoltaa se, että seinän rappauspintaa on korjattu ikkunalaudan molemmista päistä, mikä viittaa ikkunalaudan irrottamiseen.</p> <p>Seinän yläosassa on profiloitu kattolista ja pelkistetyt loisteputkivalaisimet. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Ikkunan molemmin puolin on profiloidulla listoituksella rajatut vihreät nelikulmaiset peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasvi-aiheinen ornamenttikuvio. Ikkunan yläpuolella on kolmas vihreä peilikenttä, mutta sen ympäriltä puuttuu profiloitu listoituis.</p> <p>Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kolme nelikulmaista peilikenttää. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden aukolliset päätyseinät S1, S8, S12, S16, S20 ja S24 muistuttavat hieman toisiaan, joskin seinän korkeus ja ovet ja ikkunat poikkeavat toisistaan.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa, etenkin vasemmalta puolella, näkyy selvää maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p>Ikkunan yläpuolella on hiushalkeamia.</p> <p>Seinän yläosan vasemman peilikentän profiloitussa listoituksessa on lohkeama.</p> <p>Ikkunasyvennyksen maalipinta on paikoin lohkeillut.</p> <p>Seinän rappauspintaa on korjattu kömpelösti ikkunalaudan molemmista päistä.</p>

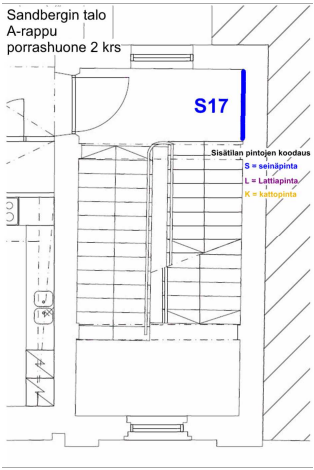
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S13	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koostaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>S13</p> <p>Ensimmäisen lepotasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalausten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kaksi nelikulmaista peilikenttää. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista. Seinän yläosassa, aivan kattolistan tuntumassa kulkee pinta-asennettu sähköjohto.</p> <p>Seinän oikeassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Pilasterin alaosaan on kiinnitetty metallisella kiinnikkeellä läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisiinsa, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa on selviä halkeamia ja veden aiheuttamaa maali- ja rappauspinnan kupruilua.</p> <p>Seinän ja pilasterin alaosissa näkyy paikoitellen kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maalipinnan irtoamista.</p> <p>Pilasterissa kulmissa on pieniä lohkeamia.</p>

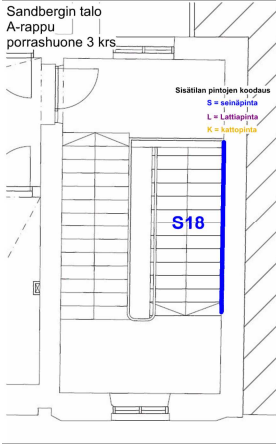
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S14	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koostaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>Tiilimuurattu, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka viistot ylä- ja alaosat rajautuvat porrassyöksyihin. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla, jossa on laajat suunnikkaanmuotoiset profiloituneet listoituksella rajatut vihreät peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasvi-aiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat viisi peilikenttää. Ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Seinän oikeassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli.</p> <p>Seinän alaosalle on kiinnitetty metallisin kiinnikkein läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde. Seinän yläosassa, aivan kattolistan tuntumassa kulkee pinta-asennettu sähköjohto.</p> <p>Porrashuoneen sivuseinät S6, S10, S14, S18 ja S22 muistuttavat toisiaan, joskin seinän muoto ja korkeus vaihtelevat ja väritys sekä koristelu ovat 3. kerroksessa poikkeavat.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa näkyy erityisen selvää maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p>Seinällä näkyy paikoitellen kuluman tai veden aiheuttamaa rappauksen ja maalipinnan irtoamista.</p> <p>Pilasterissa näkyy kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maalipinnan irtoamista ja kulmissa on pieniä lohkeamia.</p> <p>Käsijohteen kiinnitys on löystynyt ja sitä on korjattu paikoin kömpelösti.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S15	 <p data-bbox="315 906 622 959">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p data-bbox="629 943 936 1374">Sisätilan pintojen koppeaus D = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="969 276 1760 576">Toisen kerrostasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista. Seinä on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen yläosassa on profiloitulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Seinän yläosassa, oven päällä on jäljistä päätellen ollut aikaisemmin seinään kiinnitetty valaisin.</p> <p data-bbox="969 595 1760 863">Valtaosan seinän pinta-alasta vie kerrostasanteelta liiketilaan johtava moderni lasiaukkoisen alumiiniovi. Lasiaukossa on läpinäkymätön rautalankalasi ja metallikaltrit. Oviaukon alkuperäiset kehykset eivät ole säilyneet. Aukossa on vaaleanruskeiksi maalatut peltikarmit, kynnys on maalaamaton terästä. Oviaukon koko vaikuttaa kuitenkin alkuperäiseltä, se on samankokoinen kuin ensimmäisen kerrostasanteen oviaukko.</p> <p data-bbox="969 882 1760 983">Oviaukon vasemmalla puolella on 1950-60-luvuille tyypillinen pyöreä katkaisija. Lisäksi seinällä on eri-ikäisiä pinta-asennettuja sähköjohtoja ja jakorasioita.</p> <p data-bbox="969 1002 1760 1102">Porrastasanteiden oviaukolliset kapeat sivuseinät S7, S15 ja S23 muistuttavat toisiaan, joskin S7:ssä on erilainen ovi ja S23:n yläosassa on erilainen kattolista ja konsolit.</p>	<p data-bbox="1783 276 2042 544">Seinäpinta on paikoin puhtaampi kuin muualla porrashuoneessa; seinää on ilmeisesti maalattu uudelleen oven vaihtamisen yhteydessä.</p> <p data-bbox="1783 563 2042 624">Seinän yläosassa on hiushalkeamia.</p> <p data-bbox="1783 643 2042 775">Liiketilän ovi sopii erittäin huonosti porrashuoneen tyyliin.</p> <p data-bbox="1783 794 2042 999">Osa pinta-asennettujen sähköjohtojen kiinnityksistä on pettänyt, johdot roikkuvat irrallaan.</p>

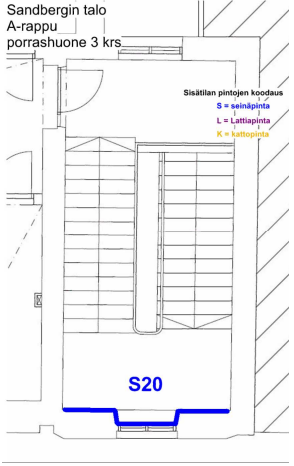
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S16	 <p>Toisen kerrostasanteen tiilimuurattu, sileäksi rapattu päätyseinä, jonka keskellä matalassa syvennyksessä on aiemmin parvekkeelle vienyt ovi sekä ovenpäällisikkuna. Oviaukko ja ikkuna on suljettu niiden taakse kiinnitetyllä kovalevyllä viimeistään 1980-luvulla.</p> <p>Ovi ja ikkuna ovat alkuperäiset. Parvekkeen ovi on peilipintainen, ootrattu puuovi, jonka ylimmissä peileissä on lasit. Lasipinnat on maalattu läpinäkymättömiksi. Ovissa on säilynyt alkuperäiset vetimet ja koristeelliset espanjoleitit. Yksiaukkoisessa ovenpäällisikkunassa on vaaleanharmaaksi maalatut puukarmit ja alkuperäinen heloitus.</p> <p>Seinän yläosassa on profiloitu kattolista ja pelkistetyt loisteputkivalaisimet. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Ovisyvennyksen molemmin puolin on profiloidulla listoituksella rajatut vihreät nelikulmaiset peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa oven molemmin puolin on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat nelikulmaiset peilikentät. Oikeanpuoleiseen peilikenttään on kiinnitetty postilaatikko. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloidut jalkalistat.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden aukolliset päätyseinät S1, S8, S12, S16, S20 ja S24 muistuttavat hieman toisiaan, joskin seinän korkeus ja ovet ja ikkunat poikkeavat toisistaan.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa, erityisesti vasemmalla puolella näkyy runsaasti veden aiheuttamaa maali- ja rappauspinnan kupruilua.</p> <p>Oven vasemmanpuoleinen alapeili ja oikeanpuoleinen lasi ovat haljenneet.</p> <p>Seinän alaosassa oikealla on rappauspinnan vaurio.</p> <p>Ovisyvennyksen kulmissa ja kerroslistan etureunassa on pieniä lohkeamia.</p> <p>Loisteputkivalaisimet sopivat huonosti porrashuoneen tyyliin.</p>

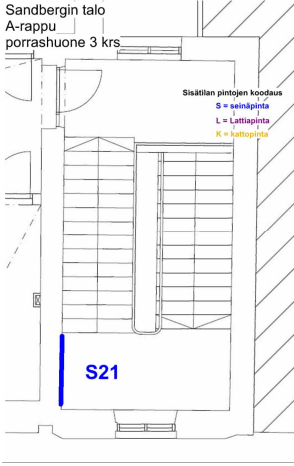

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S17	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koostaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>Toisen kerrostasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, jonka yläosa kaartuu katon holvauksen mukaisesti. Seinän yläosassa on profiloitu kattolista ja aivan kattolistan tuntumassa kulkee pinta-asennettu sähköjohto.</p> <p>Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, yläosasta kaartuva, vihreä peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Seinän yläosassa on jäljistä päätellen ollut aikaisemmin seinään kiinnitetty valaisin. Alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat kaksi nelikulmaista peilikenttää.</p> <p>Seinän vasemmassa reunassa on pilasteri, jonka alaosa on tummanruskeaksi marmoroitu, yläosassa on käsin maalattu kasviaiheinen ornamenttikuvio ja yläpäässä kompositakapiteeli. Seinän ylä- ja alaosien välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisinaan, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa näkyy vähäistä maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p>Seinäpinnassa, kerroslistan yläpuolella näkyy hankaamis- tai pyyhkimisjälkiä.</p> <p>Kapiteelista on lohjennut irti iso osa kulmasta ja se on korjattu kömpelästi rappauksella.</p> <p>Pilasterissa näkyy kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maalipinnan irtoamista ja kulmissa on pieniä lohkeamia.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
3 krs		
S18	 <p data-bbox="315 1002 591 1050">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs.</p> <p data-bbox="488 1086 591 1134">Sisätien pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="488 1214 524 1230">S18</p> <p data-bbox="972 368 1749 671">Tiilimuurattu, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka viisto alaosa rajautuu porrassyöksyyn ja yläosa jatkuu porrashuoneen kattoon asti. Seinän vasemmassa reunassa kulkee pinta-asennettuja sähköjohtoja. Seinäpinta jakautuu kolmeen osaan. Alaosassa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat viisi peilikenttää. Lisäksi siihen on kiinnitetty metallisin kiinnikkein läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde. Seinän ala- ja keskiosan välissä kulkee ulkoneva vihreä kerroslista.</p> <p data-bbox="972 695 1749 927">Keskiosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja siinä on laajat epäsäännöllisen nelikulmionmuotoiset profiloidulla listoituksella rajatut vihreät peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Seinän keski- ja yläosan välissä kulkee vaalea profiloitu kerroslista. Listan päällä on jälkiä aiemmista pinta-asennetuista sähkövedoista.</p> <p data-bbox="972 951 1749 1214">Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja siinä on neljä profiloidulla listoituksella rajattua kellanruskeaksi maalattua peilikenttää, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Lisäksi yläosan keskellä on pyöreä, niin ikään profiloidulla listoituksella ympäröity kukkaisaiheinen maalaus-kenttä. Seinän yläreunassa on leveä profiloitu kattolista sekä kattoa kannattelevat kaunistusmuotoiset koristekonsolit.</p> <p data-bbox="972 1238 1749 1334">Porrashuoneen sivuseinät S6, S10, S14, S18 ja S22 muistuttavat toisiaan, joskin seinän muoto ja korkeus vaihtelevat ja värit sekä koristelu ovat 3. kerroksessa poikkeavat.</p>	<p data-bbox="1783 368 2042 432">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 456 2042 616">Seinän yläosassa näkyy selvää maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p data-bbox="1783 639 2042 903">Seinällä näkyy paikoitellen kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maali-pinnan irtoamista sekä muutamia pistemäisiä vaurioita.</p> <p data-bbox="1783 927 2042 1054">Käsijohteen kiinnitys on löystynyt ja sitä on korjattu paikoin kömpelösti.</p>

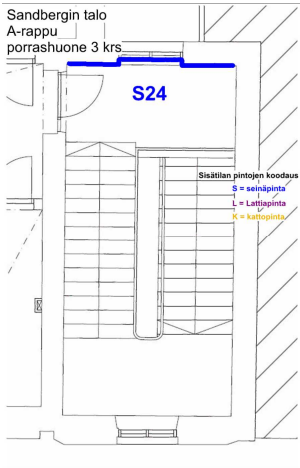
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S19	 <p data-bbox="315 970 607 1437">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs</p> <p data-bbox="495 1054 600 1114">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="488 1326 533 1350">S19</p> <p data-bbox="972 336 1749 1126"> <p>Toisen lepotasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, joka ulottuu porrashuoneen kattoon asti.</p> <p>Seinän alaosa on maalattu marmorilaatoitusta imitoivaksi. Lattianrajassa on marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista. Vasempaan reunaan on maalattu tummemman ruskealla marmoroinnilla pilasterimainen pystykenttä, jonka puolivälissä kulkee ulkoneva kerroslista. Kerroslistan alapuolelle on kiinnitetty metallisella kiinnikkeellä läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde.</p> <p>Seinän ylä- ja alaosien välissä on vaalea profiloitu kerroslista. Listan päällä on jälkiä aiemmista pinta-asennetuista sähkövedoista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, nelikulmainen kellanruskeaksi maalattu peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Yläreunassa on leveä profiloitu kattolista sekä kattoa kannattelevat kaunismuotoiset koristekonsolit.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisiinsa, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p> </p>	<p data-bbox="1783 336 2007 400">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 424 2029 584">Seinän yläosassa näkyy selvää maa- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p data-bbox="1783 608 2007 703">Kerroslistan etureunassa on lohkeamia.</p> <p data-bbox="1783 727 2029 855">Käsijohteen kiinnitys on löystynyt ja sitä on korjattu kömpelösti.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S20	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p>S20</p> <p>Toisen lepotasanteen sileäksi rapattu päätyseinä ulottuu porrashuoneen kattoon asti. Seinän oikeassa reunassa on pinta-asennettuja sähköjohtoja ja jakorasia.</p> <p>Seinän keskellä syvennyksessä on T-mallinen ikkuna kadulle. Puukarminen ja -puitteinen, vaaleanharmaaksi maalattu ikkuna heloituksineen on hyväkuntoinen ja ilmeisesti vanhan mallin mukaisesti uusittu. Ikkunan koko ja puitejako on sama 1900-luvun alun postikorttikuvassa. Ikkunassa on kunnostetut tai vanhan mallin mukaiset heloitukset, mm. espanjoletit.</p> <p>Ikkunapenkki on puinen, kulmista pyöristetty, leveämpi kuin ensimmäisellä lepotasolla. Myös se on hiljattain kunnostettu tai kokonaan uusittu. Uusimista puolta se, että seinän rappauspintaa on korjattu ikkunalaudan molemmista päistä, mikä viittaa ikkunalaudan irrottamiseen. Ikkunan yläpuolella on seinään kiinnitetyt pelkistetyt loisteputkivalaisimet.</p> <p>Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja siinä on profiloidulla listoituksella rajattu kellanruskeaksi maalattu peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Yläreunassa on leveä profiloitu kattolista ja koristekonsolit.</p> <p>Seinän ylä- ja alaosien välissä ja ikkunasyvennyksen yläosan ympäri kulkee vaalea profiloitu kerroslista. Listan yläpuolella on jälki aiemmista pinta-asennetuista sähköveidoista. Seinän alaosa on maalattu marmorilaatoitusta imitoivaksi. Lattianrajassa on marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden aukolliset päätyseinät S1, S8, S12, S16, S20 ja S24 muistuttavat hieman toisiaan, joskin seinän korkeus ja ovet ja ikkunat poikkeavat toisistaan.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa näkyy selvää maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p>Seinällä näkyy paikotellen kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maalin irtoamista.</p> <p>Kerroslistan etureunassa on lohkeamia.</p> <p>Ikkunasyvennyksen maalipinta on krakeloitunut ja paikoin lohkeillut.</p> <p>Seinän rappauspintaa on korjattu kömpelösti ikkunalaudan molemmista päistä.</p> <p>Loisteputkivalaisimet sopivat huonosti porrashuoneen tyyliin.</p>

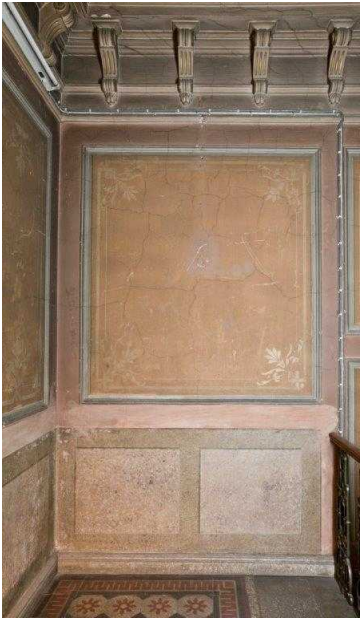
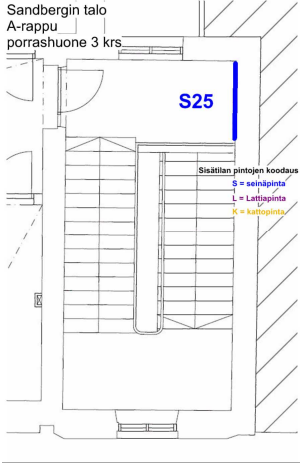
Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S21	 <p data-bbox="315 970 607 1023">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs</p> <p data-bbox="495 1054 600 1114">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="398 1337 443 1358">S21</p> <p data-bbox="972 336 1749 400">Toisen lepotasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, joka ulottuu porrashuoneen kattoon asti.</p> <p data-bbox="972 421 1749 619">Seinän alaosa on maalattu marmorilaatoitusta imitoivaksi. Lattianrajassa on marmoroiden maalattu puinen profiloitu jalkalista. Oikeaan reunaan on maalattu tummemman ruskealla marmoroinnilla pilasterimainen pystykenttä. Sen puoliväliin on kiinnitetty metallisella kiinnikkeellä läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde.</p> <p data-bbox="972 639 1749 970">Seinän ylä- ja alaosien välissä on vaalea profiloitu kerroslista. Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, nelikulmainen kellanruskeaksi maalattu peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Yläreunassa on leveä profiloitu kattolista sekä kattoa kannattelevat kaunismuotoiset koristekonsolit. Kattolistan alareunassa kulkee pinta-asennettu sähköjohto. Sen alapuolella on jälkiä aiemmista pinta-asennetuista sähkövedoista.</p> <p data-bbox="972 991 1749 1123">Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisiinsa, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p>	<p data-bbox="1783 336 2007 400">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 421 2029 587">Seinän yläosassa näkyy selvää maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p data-bbox="1783 608 2029 804">Seinän alaosassa on paikoitellen kuluman aiheuttamaa rappauksen ja maalipinnan irtoamista.</p> <p data-bbox="1783 825 2007 922">Kerroslistan etureunassa on lohkeamia.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S22	 <p data-bbox="315 970 607 1437">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs</p> <p data-bbox="495 1054 600 1114">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="394 1193 434 1209">S22</p> <p data-bbox="972 336 1749 703">Tiilimuurattu, sileäksi rapattu seinäpinta, jonka viisto alaosa rajautuu porrassyöksyyn ja yläosa jatkuu porrashuoneen kattoon asti. Seinän yläreunassa on leveä profiloitu kattolistasta sekä kattoa kannattelevat kaunismuotoiset koristekonsoolit. Kattolistan alareunassa kulkee pinta-asennettu sähköjohdot. Sen alapuolella on jälkiä aiemmista pinta-asennetuista sähkövedoista. Myös seinän vasemmassa reunassa on pinta-asennettu sähköjohto sekä jakorasia ja 1950-60-luvuille tyypillinen pyöreä katkaisija. Katkaisijan alapuolella on seinään upotettu puutappi, johon on ollut kiinnitettynä aiempi katkaisija.</p> <p data-bbox="972 727 1749 959">Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja siinä on neljä profiloidulla listoituksella rajattua kellanruskeaksi maalattua peilikenttää, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Lisäksi yläosan keskellä on pyöreä, niin ikään profiloidulla listoituksella ympäröity kukkaisaiheinen maalaus-kenttä.</p> <p data-bbox="972 983 1749 1110">Seinän ylä- ja alaosan välissä kulkee vaalea profiloitu kerroslista. Alaosa on maalattu marmorilaatoitusta imitoivaksi. Lisäksi seinälle on kiinnitetty metallisin kiinnikkein läpileikkaukseltaan pyöreä puinen, ootrattu ja lakattu käsijohde.</p> <p data-bbox="972 1134 1749 1230">Porrashuoneen sivuseinät S6, S10, S14, S18 ja S22 muistuttavat toisiaan, joskin seinän muoto ja korkeus vaihtelevat ja väritys sekä koristelu ovat 3. kerroksessa poikkeavat.</p>	<p data-bbox="1783 336 2042 400">Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p data-bbox="1783 424 2042 584">Seinän yläosassa näkyy voimakasta maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p data-bbox="1783 608 2042 839">Seinällä on paikoitellen kuluman aiheuttamaa rappausten ja maalipinnan irtoamista sekä pistemäisiä vaurioita.</p> <p data-bbox="1783 863 2042 1054">Kerroslistan etureunassa ja seinän yläosan peilikenttien profiloiduissa listoituksissa on lohkeamia.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S23	 <p data-bbox="315 970 613 1437">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs.</p> <p data-bbox="412 1059 450 1086">S23</p> <p data-bbox="501 1059 613 1110">Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="972 336 1742 501">Kolmannen kerrostasanteen kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, joka ulottuu porrashuoneen kattoon. Seinän yläreunassa on leveä profiloitu kattolista sekä kattoa kannattelevat kaunismuotoiset koristekonsolit. Kattolistan alareunassa kulkee pinta-asennettuja sähköjohtoja.</p> <p data-bbox="972 520 1742 820">Seinä on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Valtaosan seinän pinta-alasta vie kerrostasanteelta liiketiloihin johtava moderni lasiaukkoinen alumiiniovi. Lasiaukossa on läpinäkymätön rautalankalasi. Oviaukon alkuperäiset kehykset eivät ole säilyneet. Aukossa on vaaleanruskeiksi maalatut peltikarmit, kynnyks on maalaamatonta terästä. Oviaukon koko vaikuttaa kuitenkin alkuperäiseltä, se on samankokoinen kuin ensimmäisen kerrostasanteen oviaukko. Seinässä oviaukon ympärillä on profiloitu listoit.</p> <p data-bbox="972 839 1742 940">Porrastasanteiden oviaukolliset kapeat sivuseinät S7, S15 ja S23 muistuttavat toisiaan, joskin S7:ssä on erilainen ovi ja S23:n yläosassa on erilainen kattolista ja konsolit.</p>	<p data-bbox="1783 336 2040 603">Seinäpinta on paikoin puhtaampi kuin muualla porrashuoneessa; seinää on ilmeisesti maalattu uudelleen oven vaihtamisen yhteydessä.</p> <p data-bbox="1783 622 1995 683">Kattolistassa on hiushalkeamia.</p> <p data-bbox="1783 702 2018 839">Liiketilan ovi sopii erittäin huonosti porrashuoneen tyyliin.</p>

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S24	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs.</p> <p>S24</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>Toisen kerrostasanteen tiilimuurattu, sileäksi rapattu päätyseinä, jonka keskellä matalassa syvennyksessä on aiemmin parvekkeelle vienyt ovi sekä ovenpäällisikkuna. Oviaukko on suljettu ja ovet ruuvattu kiinni karmeihin viimeistään 1980-luvulla.</p> <p>Ovi ja ikkuna ovat alkuperäiset. Parvekkeen ovi on peilipintainen, ootrattu puupariovi, jonka ylimmissä peileissä on ollut lasit. Lasit on myöhemmin, todennäköisesti oven sulkemisen yhteydessä, korvattu levyillä. Ovista on kadonnut suurin osa alkuperäisistä vetimistä ja koristeellisista espanjoleteista. Yksiaukkoisessa ovenpäällisikkunassa on vaaleanharmaaksi maalatut puukarmit ja alkuperäinen heloitus.</p> <p>Seinän yläreunassa on leveä profiloitu kattolista sekä kattoa kannattelevat koristekonsolit. Kattolistan alareunassa on seinään kiinnitetyt pelkistetyt loisteputkivalaisimet.</p> <p>Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla. Ovisyvennyksen molemmin puolin on profiloidulla listoituksella rajatut nelikulmaiset kellanruskeaksi maalatut peilikentät, joihin on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio.</p> <p>Seinän alaosassa, oven molemmin puolin on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat nelikulmaiset peilikentät. Kerroslistaa ei ole. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloituneet jalkalistsat.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden aukolliset päätyseinät S1, S8, S12, S16, S20 ja S24 muistuttavat hieman toisiaan, joskin seinän korkeus ja ovet ja ikkunat poikkeavat toisistaan.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinällä on paikoitellen kuluman aiheuttamaa rappausta ja maalipinnan irtoamista sekä pistemäisiä vaurioita.</p> <p>Seinäpinnassa näkyy paikoitellen hankaamis- tai pyyhkimisjälkiä.</p> <p>Ovisyvennyksen kulmissa on pieniä lohkeamia.</p> <p>Loisteputkivalaisimet sopivat huonosti porrashuoneeseen tyyliin.</p>

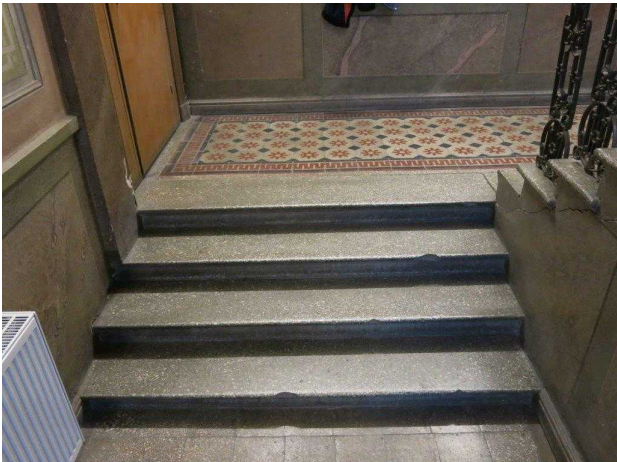
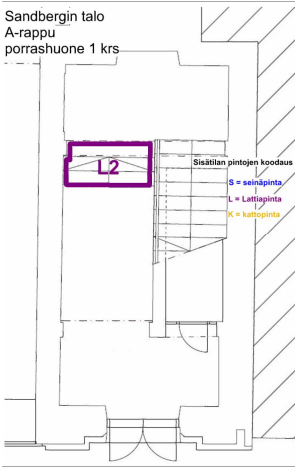

Seinäpinnan koodi	Valokuvat, seinäpinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
S25	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = Kattopinta</p> <p>Kolmannen kerrostanteent kapea tiilimuurattu, sileäksi rapattu sivuseinä, joka ulottuu porrashuoneen kattoon. Seinän yläreunassa on leveä profiloitu kattolista sekä kattoa kannattelevat kaunismuotoiset koristekonsolit. Kattolistan alareunassa ja seinän oikeassa reunassa kulkee pinta-asennettuja sähköjohtoja.</p> <p>Seinän yläosa on maalattu puuterinvärisellä maalilla ja sen keskellä on profiloidulla listoituksella rajattu, nelikulmainen kellanruskeaksi maalattu peilikenttä, johon on sablonilla tuputettu ja käsin maalaten täydennetty vaalea kasviaiheinen ornamenttikuvio. Seinän yläosan keskellä on jäljistä päätellen ollut aikaisemmin seinään kiinnitetty valaisin.</p> <p>Seinän alaosa on kahdesta erivärisestä marmoroinnista muodostuvat nelikulmaiset peilikentät. Kerroslistaa ei ole. Kerrostanteent kaide on kiinnitetty seinän oikeaan reunaan. Lattianrajassa on seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut puiset profiloituneet jalkalistat.</p> <p>Eteistilan ja tasanteiden umpinaiset kapeat sivuseinät S2, S5, S9, S11, S13, S17, S19, S21 ja S25 muistuttavat toisiinsa, joskin seinän korkeus vaihtelee ja väritys on 3. kerroksessa poikkeava.</p>	<p>Seinäpinnat ovat likaantuneet.</p> <p>Seinän yläosassa näkyy maali- ja rappauspinnan krakeloitumista.</p> <p>Seinäpinnassa näkyy hankaamista tai pyyhkimisjälkiä.</p> <p>Yläosan maalaus-pintaa on korjattu todennäköisesti valaisimen poiston yhteydessä.</p>

Lattiat

(sivut 26 - 36)

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
1 krs		
L1	<div data-bbox="315 432 931 898" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 916 613 1382" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus</p> <ul style="list-style-type: none"> S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta </div> <div data-bbox="972 437 1749 571" data-label="Text"> <p>Kadulta porrashuoneeseen tultaessa astutaan pohjaltaan L-muotoiseen eteistilaan, jonka lattia on tehty geometrisesti kuvioiduista mosaiikkibetonilaatoista. Lattialaatoitus kehyslaattoineen jäljittelee mattoa.</p> </div> <div data-bbox="972 592 1749 820" data-label="Text"> <p>Laattojen ladontatapa ja väritys on sama kaikilla porrashuoneen kerros- ja lepotasanteilla. Kehyslaattoina on käytetty 20 x 20 cm -kokoisia laattoja, joiden keskellä on punainen sakaranauhakuvio. Keskiosan muodostavat 8-kulmaiset laatat, joissa on keskellä punainen 8-sakarainen tähtikuvio sekä mustat, niiden lomiin sopivat 7 x 7 cm -kokoiset pikku-laatat.</p> </div> <div data-bbox="972 841 1749 940" data-label="Text"> <p>Seinänvieriä kiertävät seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut, puiset, profiloituneet jalkalistat. Oven edustalla on harmaagraniittinen kynnyskivi.</p> </div> <div data-bbox="972 959 1585 1422" data-label="Image"> </div>	<p>Kynnyskivi on haljennut.</p> <p>Muutamissa lattia-laatoissa on halkeamia.</p> <p>Lattian poikki, pilastereiden välissä kulkee selvä murto.</p> <p>Osa lattialistoista on irti.</p>

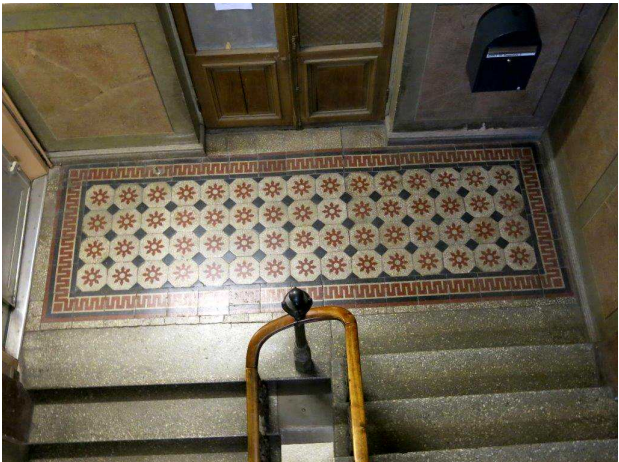
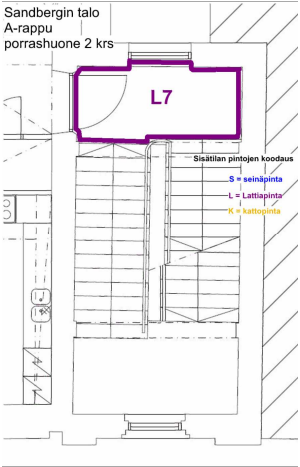
Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L2	 <p>Katutasolta, eteistilasta ensimmäiselle kerrostasanteelle johtaa neljä matalaa porraskaskelmaa. Porraskaskelmat ovat harmaata mosaiikkibetonilaattaa. Askelmien reunat on kauniisti profiloitu. Porraskaidetta ei ole.</p> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p>	<p>Porraskaskelmien etureunoissa on useita pieniä ja muutamia suurempia lohkeamia.</p>

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L3	<div data-bbox="315 331 931 794" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 810 613 1278" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> </div> <div data-bbox="972 336 1756 788" data-label="Text"> <p>Suorakaiteenmuotoiset kerros- ja lepotasanteet L3, L5, L7, L9 ja L11 ovat keskenään lähes identtisiä.</p> <p>L3 on porrashuoneen ensimmäisen kerroksen kerrostasane, josta on ollut käynti ensimmäisen kerroksen liiketilaan. Käynti on suljettu ilmeisesti 1970-80-luvulla.</p> <p>Kerrostasanteen lattia on tehty geometrisesti kuvioituista mosaiikkibetonilaatoista. Laattojen ladonta jäljittelee mattoa ja on samanlainen eteistilassa ja kaikilla porrashuoneen kerros- ja lepotasanteilla (tarkempi kuvaus ks. edellä lattiapinta L1).</p> <p>Seinänvieriä kiertävät seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut, puiset, profiloituvat jalkalistat.</p> </div> <div data-bbox="972 852 1585 1318" data-label="Image"> </div>	Lattian keskiosassa on selvä murtuma.

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
2 krs		
L4	 <p>Porrassyöksyt L4, L6, L8 ja L10 ovat lähes identtiset. L4 on porrashuoneen ensimmäiseltä kerrostasanteelta ensimmäiselle lepotasanteelle vievä 15-askelmainen porrassyöksy. Avoportaikon porrassyöksy on muurattu rataakiskojen ja porrashuoneen seinien varaan.</p> <p>Porraskäskemat ovat harmaata mosaiikkibetonilaattaa. Askelmien reunat on kauniisti profiloitu. Askelmien toiseen päähän kiinnitetty porraskaide koostuu koristeellisista valurautatolpista sekä puisesta, profiloitusta, ootratusta ja lakatusta käsijohteesta.</p> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattipinta</p> 	<p>Porraskäskemien etureunoissa on muutamia pieniä ja yksi suurempi lohkeama.</p> <p>Yksi kaiteen valurautatolpista on katkennut ja puuttuu.</p>

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L5	<div data-bbox="315 331 931 794" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 810 622 1278" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> </div> <div data-bbox="972 331 1760 400" data-label="Text"> <p>Suorakaiteenmuotoiset kerros- ja lepotasanteet L3, L5, L7, L9 ja L11 ovat keskenään lähes identtisiä.</p> </div> <div data-bbox="972 419 1760 651" data-label="Text"> <p>Porrashuoneen ensimmäinen lepotasanne L5 on muurattu rata- ja porrashuoneen seinien varaan ja sen alapinta on holvattu. Lattian pinta on tehty geometrisesti kuvioituista mosaiikkibetonilaatoista. Laattojen ladonta jäljittelee mattoa ja on samanlainen eteistilassa ja kaikilla porrashuoneen kerros- ja lepotasanteilla (tarkempi kuvaus ks. edellä lattiapinta L1).</p> </div> <div data-bbox="972 670 1760 802" data-label="Text"> <p>Seinänvieriä kiertävät seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut, puiset, profiloituneet jalkalistat. Tasanteen etureunan keskellä on porraskaiteen koristeellinen, alaosaan 6-kulmainen valurautatolppa.</p> </div> <div data-bbox="972 820 1413 1410" data-label="Image"> </div>	<p>Muutamissa lattia-laatoissa on halkeamia.</p> <p>Lattian keskiosassa on murtuma.</p> <p>Lattialista on muuttaman sentin irti lattiasta kadunpuoleisella seinällä, ikkunan alla; tasanteen lattia on keskeltä notkolla.</p>

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L6	<div data-bbox="315 331 931 767" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 783 622 1251" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = katto/pinta</p> </div> <div data-bbox="972 336 1756 703" data-label="Text"> <p>Porrassyöksyt L4, L6, L8 ja L10 ovat lähes identtiset.</p> <p>L6 on porrashuoneen ensimmäiseltä lepotasanteelta toiselle kerrostasanteelle vievä 15-askelmainen porrassyöksy. Avoportaikon porrassyöksy on muurattu ratakiskojen ja porrashuoneen seinien varaan. Sen alapinta on suora.</p> <p>Porraskelmat ovat harmaata mosaiikkibetonilaattaa. Askelmien reunat on kauniisti profiloitu. Askelmien toiseen päähän kiinnitetty porraskaide koostuu koristeellisista valurautatolpista sekä puisesta, profiloidusta, ootratusta ja lakatusta käsijohteesta.</p> </div> <div data-bbox="972 820 1585 1283" data-label="Image"> </div>	<p>Yhden porraskelmann etureunassa on pieni lohkeama.</p>

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L7	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> <p>Suorakaiteenmuotoiset kerros- ja lepotasanteet L3, L5, L7, L9 ja L11 ovat keskenään lähes identtisiä.</p> <p>L7 on porrashuoneen toisen kerroksen kerrostasanne, josta on käynti toisen kerroksen liiketilaan. Tasanteelta on ollut käynti myös parvekkeelle, mutta oviaukko on sittemmin suljettu. Tasanne on muurattu rataakiskojen ja porrashuoneen seinien varaan ja sen alapinta on holvattu.</p> <p>Kerrostasanteen lattian pinta on tehty geometrisesti kuvioiduista mosaiikkibetonilaatoista. Laattojen ladonta jäljittelee mattoa ja on samanlainen eteistilassa ja kaikilla porrashuoneen kerros- ja lepotasanteilla (tarkempi kuvaus ks. edellä lattiapinta L1). Liiketilän oven edustalla on metallinen kynnyks ja entisen parvekkeen oven edustalla harmaat kuvioimattomat sementtimosaiikkilaatat.</p> <p>Seinänvieriä kiertävät seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut, puiset, profiloituneet jalkalistat. Tasanteen etureunan keskellä on porraskaiteen koristeellinen, alaosaan 6-kulmainen valurautatolppa.</p>	<p>Muutamissa lattia-laatoissa on halkeamia.</p> <p>Lattian keskiosassa on selvä murtuma.</p>

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
3 krs		
L8	<div data-bbox="315 368 931 804" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 820 600 1278" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs</p> <p>Sisätilan pintojen kopio S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> </div>	<p>Porrassyöksyt L4, L6, L8 ja L10 ovat lähes identtiset.</p> <p>L8 on porrashuoneen ensimmäiseltä kerrostasanteelta toiselle lepotasanteelle vievä 15-askelmäinen porrassyöksy. Avoportaikon porrassyöksy on murattu ratakiskojen ja porrashuoneen seinien varaan. Sen alapinta on suora.</p> <p>Porraskaskelmat ovat harmaata mosaiikkibetonilaattaa. Askelmien reunat on kauniisti profiloitu. Askelmien toiseen päähän kiinnitetty porraskaide koostuu koristeellisista valurautatolpista sekä puisesta, profiloitusta, ootratusta ja lakatusta käsijohteesta.</p> <div data-bbox="976 855 1588 1270" data-label="Image"> </div>

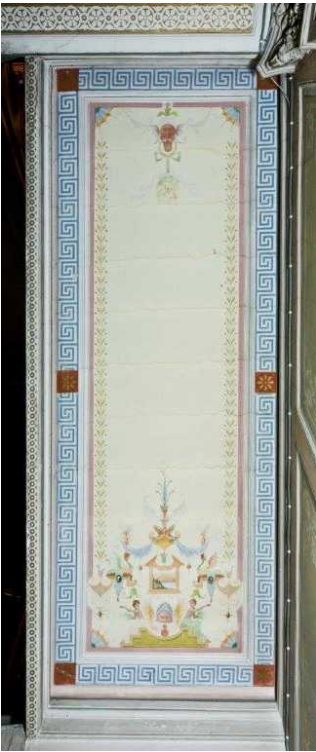
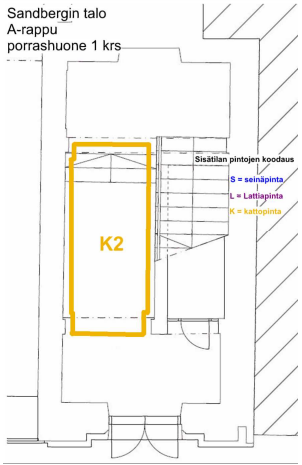

Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L9	<div data-bbox="315 331 931 794" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 810 609 1278" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> </div> <div data-bbox="972 331 1756 400" data-label="Text"> <p>Suorakaiteenmuotoiset kerros- ja lepotasanteet L3, L5, L7, L9 ja L11 ovat keskenään lähes identtisiä.</p> </div> <div data-bbox="972 419 1756 651" data-label="Text"> <p>Porrashuoneen toinen lepotasanne L9 on muurattu rata-kieltojen ja porrashuoneen seinien varaan ja sen alapinta on holvattu. Lattian pinta on tehty geometrisesti kuvioituista mosaiikkibetonilaatoista. Laattojen ladonta jäljittelee mattoa ja on samanlainen eteistilassa ja kaikilla porrashuoneen kerros- ja lepotasanteilla (tarkempi kuvaus ks. edellä lattiapinta L1).</p> </div> <div data-bbox="972 670 1756 802" data-label="Text"> <p>Seinänvieriä kiertävät seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut, puiset, profiloituneet jalkalistat. Tasanteen etureunan keskellä on porraskaiteen koristeellinen, alaosaan 6-kulmainen valurautatolppa.</p> </div> <div data-bbox="972 871 1585 1334" data-label="Image"> </div>	<p>Muutamien lattia-laattojen kulmissa on halkeamia.</p> <p>Lattian keskiosassa on kaksi murtoa.</p> <p>Lattialista on muutamien sentin irti lattiasta kadunpuoleisella seinällä, ikkunan alla; tasanteen lattia on keskeltä notkolla.</p>

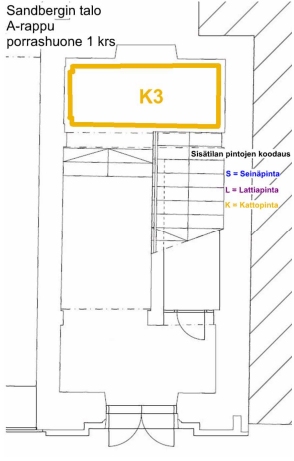
Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L10	<div data-bbox="315 331 931 743" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 759 607 1225" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs.</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p> </div> <div data-bbox="613 794 936 1225" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="972 820 1585 1232" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="972 336 1749 703"> Porrassyöksyt L4, L6, L8 ja L10 ovat lähes identtiset. L10 on porrashuoneen toiselta lepotasanteelta kolmannelle kerrostasanteelle vievä 15-askelmainen porrassyöksy. Avoportaikon porrassyöksy on muurattu rata-kiskojen ja porrashuoneen seinien varaan. Sen alapinta on suora. Porraskäskemat ovat harmaata mosaiikkibetonilaattaa. Askelmien reunat on kauniisti profiloitu. Askelmien toiseen päähän kiinnitetty porraskaide koostuu koristeellisista valurautatolpista sekä puisesta, profiloidusta, ootratusta ja lakatusta käsijohteesta. </p>	<p data-bbox="1783 336 2029 624"> Yhden porraskäskelman etureunassa on pieni lohkeama. Alimmasta porraskäskaitteen valurautatolpasta puuttuu pieni pala. </p>

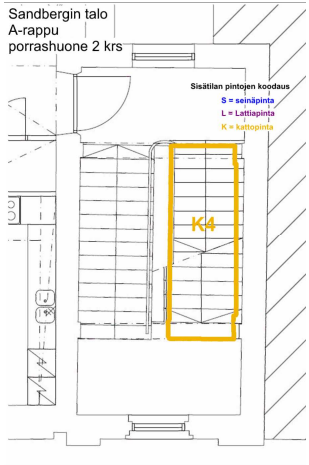
Lattia-pinnan koodi	Valokuvat, lattiapinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
L11	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 3 krs.</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = katepinta</p> <p>Suorakaiteenmuotoiset kerros- ja lepotasanteet L3, L5, L7, L9 ja L11 ovat keskenään lähes identtisiä.</p> <p>L11 on porrashuoneen kolmannen kerroksen kerrostasanne, josta on käynti kolmannen kerroksen liikehuoneistoihin. Tasanteelta on ollut käynti myös parvekkeelle, mutta ovi-aukko on sittemmin suljettu. Tasanne on muurattu rataakiskojen ja porrashuoneen seinien varaan ja sen alapinta on holvattu.</p> <p>Kerrostasanteen lattian pinta on tehty geometrisesti kuvioiduista mosaiikkibetonilaatoista. Laattojen ladonta jäljittelee mattoa ja on samanlainen eteistilassa ja kaikilla porrashuoneen kerros- ja lepotasanteilla (tarkempi kuvaus ks. edellä lattiapinta L1). Liiketilän oven edustalla on metallinen kynnyks ja parvekkeen oven edusta on betonoitu.</p> <p>Seinänvieriä kiertävät seinien alaosien tapaan marmoroiden maalatut, puiset, profiloituneet jalkalistat. Tasanteen etureunaan kiinnitetty porraskaide koostuu koristeellisista valurautatolpista sekä puisesta, profiloituneesta, ootratusta ja lakatusta käsijohteesta.</p>	<p>Yhden lattialaatan kulmassa on halkeama.</p> <p>Kahdesta porraskaiteen valurautatolpasta puuttuu pieni pala.</p>

Katot (sivut 37 - 44)

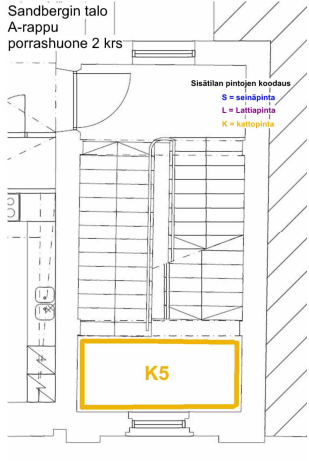
Katto-pinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
1 krs		
K1	 <p data-bbox="315 786 432 834">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs.</p> <p data-bbox="501 930 607 994">Sisätien pintojen koodaus S = Seinäpinta L = Lattiapinta K = Kattopinta</p> <p data-bbox="439 1129 472 1153">K1</p> <p data-bbox="972 440 1756 639">Kaduntasolla sijaitsevan porrashuoneen eteistilan katto ja-kautuu kahteen osaan. Niistä ensimmäinen, K1, on suoraan pääoven yläpuolella. Kattopinta on yllä olevan ensimmäisen lepotasanteen suorakaiteenmuotoinen holvattu alapinta. Eteistilan katon toinen osa, K2, on käsitelty seuraavassa pintakortissa.</p> <p data-bbox="972 659 1756 754">Holvattu kattopinta muistuttaa tasanteiden kattopintoja K3, K5 ja K7, mutta maalaus kentässä on vähemmän hahmoja ja keskiosassa on laaja tyhjä alue.</p> <p data-bbox="972 778 1756 1042">Kattopinnassa on yksi suuri maalaus kenttä, jota reunustaa sinivalkoinen juokseva koira-ornamentti. Maalaus kentän kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset neliöt, joihin on maalattu kultamaalilla geometrinen kukka-aihe. Maalaus kentän molemmissa päädyissä on sirot käsin maalatut groteskimaalaukset, joiden keskellä on naishahmo, alaosassa paholaishahmo ja ympärillä kasviaiheita. Lisäksi reunoilla on lehvänauha.</p> <p data-bbox="972 1066 1756 1193">Kattopinnan maalaus on vaurioitunut laajasti; keskiosan pintamaali on pääosin kadonnut ja groteskimaalauksista näkyy oikeastaan vain vaalealle pohjamaalille tehdyt luonnspiirrokset.</p> <p data-bbox="972 1217 1756 1313">Katossa on lisäksi portaiden alla olevan komeron oven yläpuolella, pilastereiden välissä sablonilla maalattu leveä ruusu-kepalnikko -ornamentti.</p>	<p data-bbox="1783 440 2029 671">Kattopinnan maalaus on etenkin keskiosasta vaurioitunut laajasti, pintamaalikerros on pääosin kadonnut.</p>

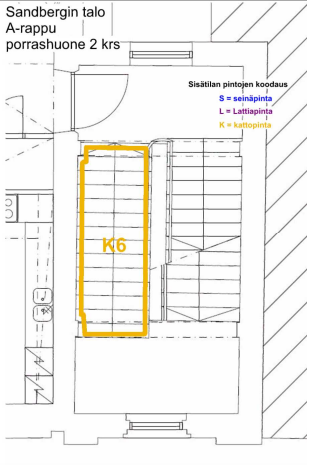
Kattopinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
K2	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>K2</p> <p>Kaduntasolla sijaitsevan porrashuoneen eteistilan katto jakautuu kahteen osaan. Niistä ensimmäinen, suoraan pääoven yläpuolella oleva K1, on käsitelty edellisessä pintakortissa. Eteistilan katon toinen osa, K2, on yllä olevan porrassyöksen (L6) suora, sileäksi rapattu alapinta.</p> <p>Porrassyöskyjen alapinnat, K2, K4 ja K6, ovat maalauskoristelultaan lähes identtiset, ainoastaan yksityiskohdissa on pieniä eroavaisuuksia.</p> <p>Kattopinnassa on yksi suuri suorakaiteenmuotoinen, profiloidulla kattolistalla kehystetty maalauskenttä, jota reunustaa sinivalkoinen juokseva koira-ornamentti. Maalauskentän kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset neliöt, joihin on maalattu kultamaalilla geometrinen kukka-aihe. Maalauskentän pohja on vaalean keltainen ja sen molemmissa päädyissä on sirot käsin maalatut groteskimaalaukset. Alaosassa on paholais-hahmoja ja naishahmoja, yläosassa yksittäinen paholais-hahmo ja reunoilla lehvänauha.</p> <p>Lisäksi katossa, K1 ja K2 osien välissä on sablonilla maalattu leveä ruusukepalmikko-ornamentti ja porrassyöksen ulkonevassa reunassa kapea yksinkertainen palmikkonauha.</p> 	Kattopinnassa näkyy yläpuolisen porrassyöksen askelmien mukaiset vaakasuuntaiset hiushalkeamat.

Kattopinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
K3	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 1 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = Seinäpinta L = Lattiapinta K = Kattopinta</p> <p>Ensimmäisen kerrostanteetin kattopinta on yllä olevan toisen kerrostanteetin suorakaiteenmuotoinen holvattu alapinta.</p> <p>Kerros- ja lepotasanteiden holvatut katot (K3, K5 ja K7) ovat maalauskoristelultaan lähes identtiset; yksityiskohdissa on vähäisiä eroja, selkeänä erona on keskiosan pyöreä, vihreäpohjainen kenttä, jossa jokaisessa kerroksessa on omat kuva-aiheensa.</p> <p>Kattopinnassa on yksi suuri profiloidulla kattolistalla kehystetty maalauskenttä, jota reunustaa sinivalkoinen juokseva koira-ornamentti. Maalauskentän kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset neliöt, joihin on maalattu kultamaalilla geometrinen kukka-aihe. Maalauskentän pohja on vaalean keltainen ja siihen on maalattu sirot käsin maalatut groteskimaalaukset: naishahmoja, paholaishahmoja, perhosia ja kasviaiheita.</p> <p>Maalauskentän keskellä on lehvänäuhan ympäröimä pyöreä, vihreäpohjainen kenttä, johon on maalattu palmunlehvä, kirjepaperi, kirjekuori, mustepullo ja sulkakynä.</p>	Kattopinnassa näkyy muutamia murtumia ja hiushalkeamia sekä laajaa veden aiheuttamaa maali- ja rappauspinnan kupruilua.

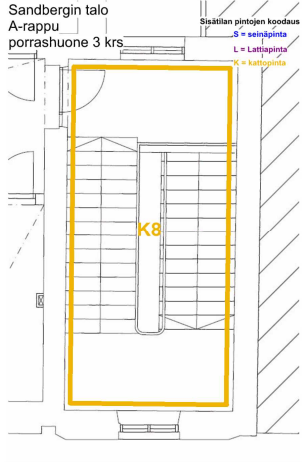

Kattopinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
2 krs		
K4	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p>K4</p>	<p>Ensimmäiseltä porrastasanteelta lepotasanteelle johtavien portaiden kattopinta on yllä olevan porrassyöksyn (L8) suora, sileäksi rapattu alapinta.</p> <p>Porrassyöksyjen alapinnat, K2, K4 ja K6, ovat maalauskoristelultaan lähes identtiset, ainoastaan yksityiskohdissa on pieniä eroavaisuuksia.</p> <p>Kattopinnassa on yksi suuri suorakaiteenmuotoinen, profiloitulla kattolistalla kehystetty maalauskenttä, jota reunustaa sinivalkoinen juokseva koira-ornamentti. Maalauskentän kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset neliöt, joihin on maalattu kultamaalilla geometrinen kukka-aihe. Maalauskentän pohja on vaalean keltainen ja sen molemmissa päädyissä on sirot käsin maalatut groteskimaalaukset. Alaosassa on paholaishahmoja ja naishahmoja, yläosassa yksittäinen paholaishahmo ja reunoilla lehvänauha.</p> <p>Lisäksi katon ylä- ja alapäässä, pilastereiden välissä on sablonilla maalattu leveä ruusukepalmikko -ornamentti ja porrassyöksyn ulkonevassa reunassa kapea yksinkertainen palmikkonauha.</p> <p>Kattopinnassa näkyy muutamia yläpuolisen porrassyöksyn askelmien mukaisia vaaka-suuntaisia hiushalkeamia.</p>

Kattopinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
K5	 <p data-bbox="315 699 622 1161">Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p data-bbox="504 774 622 829">Sisätien pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> <p data-bbox="972 336 1756 400">Ensimmäisen lepotasanteen kattopinta on yllä olevan toisen lepotasanteen suorakaiteenmuotoinen holvattu alapinta.</p> <p data-bbox="972 421 1756 584">Kerros- ja lepotasanteiden holvatut katot (K3, K5 ja K7) ovat maalauskoristelultaan lähes identtiset; yksityiskohdissa on vähäisiä eroja, selkeänä erona on keskiosan pyöreä, vihreäpohjainen kenttä, jossa jokaisessa kerroksessa on omat kuva-aiheensa.</p> <p data-bbox="972 608 1756 871">Kattopinnassa on yksi suuri profiloidulla kattolistalla kehystetty maalauskenttä, jota reunustaa sinivalkoinen juokseva koira-ornamentti. Maalauskentän kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset neliöt, joihin on maalattu kultamaalilla geometrinen kukka-aihe. Maalauskentän pohja on vaaleankeltainen ja siihen on maalattu sirot käsin maalatut groteskimaalaukset: naishahmoja, paholaishahmoja, perhosia ja kasviaiheita.</p> <p data-bbox="972 895 1756 991">Maalauskentän keskellä on lehvänauhan ympäröimä pyöreä, vihreäpohjainen kenttä, johon on maalattu palmunlehvä, harppi, mittoja ja rakennuspiirustuksia.</p>	<p data-bbox="1783 336 2042 600">Kattopinnassa näkyy selvä poikisuuntainen murtuma sekä jonkin verran veden aiheuttamaa maali- ja rappauspinnan kupruilua.</p>

Kattopinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
K6	 <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = Lattiapinta K = kattopinta</p>	<p>Ensimmäiseltä lepotasanteelta toiselle kerrostasanteelle johtavien portaiden kattopinta on yllä olevan porrassyöksyn (L10) suora, sileäksi rapattu alapinta.</p> <p>Porrassyöksyjen alapinnat, K2, K4 ja K6, ovat maalausko-ristelultaan lähes identtiset, ainoastaan yksityiskohdissa on pieniä eroavaisuuksia.</p> <p>Kattopinnassa on yksi suuri suorakaiteenmuotoinen, profi-loidulla kattolistalla kehystetty maalauskenttä, jota reunus-taa sinivalkoinen juokseva koira-ornamentti. Maalaus- kentän kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset neliöt, joihin on maalattu kultamaalilla geometrinen kukka-aihe. Maala- uskentän pohja on vaalean keltainen ja sen molemmissa päädyissä on sirot käsin maalatut groteskimaalaukset. Ala- osassa on paholaishahmoja ja naishahmoja, yläosassa yk- sittäinen paholaishahmo ja reunoilla lehvänuha.</p> <p>Lisäksi katon ylä- ja alapäässä, pilastereiden välissä on sablonilla maalattu leveä ruusukepalmikko -ornamentti ja porrassyöksyn ulkonevassa reunassa kapea yksinkertainen palmikkonauha.</p>

Kattopinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
K7	<div data-bbox="315 331 931 667" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="315 683 629 1150" data-label="Diagram"> <p>Sandbergin talo A-rappu porrashuone 2 krs</p> <p>Sisätilan pintojen koodaus S = seinäpinta L = lattiapinta K = kattopinta</p> </div> <div data-bbox="972 336 1756 400" data-label="Text"> <p>Toisen kerrostasanteen kattopinta on yllä olevan kolmannen kerrostasanteen suorakaiteenmuotoinen holvattu alapinta.</p> </div> <div data-bbox="972 419 1756 584" data-label="Text"> <p>Kerros- ja lepotasanteiden holvatut katot (K3, K5 ja K7) ovat maalauskoristelultaan lähes identtiset; yksityiskohdissa on vähäisiä eroja, selkeänä erona on keskiosan pyöreä, vihreäpohjainen kenttä, jossa jokaisessa kerroksessa on omat kuva-aiheensa.</p> </div> <div data-bbox="972 608 1756 871" data-label="Text"> <p>Kattopinnassa on yksi suuri profiloidulla kattolistalla kehystetty maalauskenttä, jota reunustaa sinivalkoinen juokseva koira-ornamentti. Maalauskentän kulmissa ja pitkien sivujen keskellä on punaiset neliöt, joihin on maalattu kultamaalilla geometrinen kukka-aihe. Maalauskentän pohja on vaalean-keltainen ja siihen on maalattu sirot käsin maalatut groteskimaalaukset: naishahmoja, paholaishahmoja, perhosia ja kasviaiheita.</p> </div> <div data-bbox="972 892 1756 991" data-label="Text"> <p>Maalauskentän keskellä on lehvänauhan ympäröimä pyöreä, vihreäpohjainen kenttä, johon on maalattu palmunlehvä, malja, käärme, astia ja kirjoituspaperi.</p> </div>	<p>Kattopinnassa näkyy muutamia hiushalkeamia sekä vähäistä veden aiheuttamaa maali- ja rappauspinnan kupruilua.</p>

Kattopinnan koodi	Valokuvat, kattopinnan sijainti pohjakuvassa sekä kuvaus	Vauriot ja muut huomiot
3 krs		
K8	 <p>Porrashuoneen kattoa kiertää leveä profiloitu kattolista ja kannattelevat koristekonsolit. Sileä kattopinta on jaettu profiloituin maalatuin ruusukuvioin koristelluin kehysin kolmeen maalauskenttään. Kenttiä ympäröi kehys, jossa on kulmissa ja pitkän sivun keskellä rosetit ja niiden välissä sinivihreä kierukkanauha.</p> <p>Keskiosan maalaus kentissä on enkeliaiheiset maalaukset. Keskimmäisessä pyöreässä maalaus kentässä on siniharmaa enkelihahmo, jonka kädessä on soitin. Toisessa laajemmista maalaus kentistä on kaksi leikittelevää puttoa, joista toinen soittaa luuttua ja toinen tavoittelee perhosta. Toisessa laajemmista maalaus kentistä on runsauden sarvea pitelevä naishahmo sekä jousta ja nuolikotelo kantava lapsi.</p> 	<p>Kattopinnassa näkyy kauttaaltaan hiushalkeamia sekä paikoitellen veden aiheuttamaa maali- ja rappauspinnan kupruilua.</p> <p>Kattolistassa ja konsoleissa näkyy paikoitellen suurrehkojakin lohkeamia.</p>